

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**[Super Digesto veteri. 2]Lectura super secunda parte
Digesti veteris**

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 6. Feb. 1492/93

[Liber xv. De peculio rubrica]

[urn:nbn:de:bsz:31-318397](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-318397)

.I. nemo potest. de le. i. a C. filii ha beo. hec lex est multum no. 2 de eius materia: vid bal. l. i. si p mittete. C. e. b C. filius fa. Et adde bar. in. l. cu3 tabernaz. s. pe. in. fi. j. de pig. idē i re cipiēte am basiatay sm .d. Jo. in. d. s. morte. et ibi dixi i. vij. col. 2 vide q no. Bal. in autē. qua in prouincia. i vlti. col. c De pecu lio Rub. ad intellectū to rītu. vide bar. post gl. in. l. pater q castrē. j. de castrē. pecu. 2 in. l. si fini ta. s. si d ve ctigali. in. fi. de d. a. infec. 2 formaz li belli i actio ne de pecu lio. vide per Ly. in. l. pe. .C. qd cum eo. 2 glo. i. l. i. ff. si pars bere. pe. i. s. vēdicabit. 2 vide qd no. bal. l. i. fi. i. fi. .C. qd cum eo i vl. col.

puto q si paterfa. factus litigauerit: 2 hāc exce ptione nō opposuit q eā non possit opponere post sniam. In velleyano vero ē rō: qz i ppria li tigatione intercessio est. argumen. in. l. si mulier in iure. j. ad velleya.

Creditorum. ^{filiosami. qui} mutuū accepit: dū erat i ptate p illa ob ligatiōe non potest accipi fideiussor. hoc dicit quod dicit in glo.

Filius habeo. ^{in filio ex} tendit ad nepotē. h. d.

Filius. ^{Ratione cōuētio nis qui epistola recipit} videt approbare qd i epistola ptinet. h. d. de hoc plene dixi. j. rē ra. ba. l. quo eniz. s. i. De peculio. Rubrica. (i. xv.)

Venio ad rubricā de peculio. 2 istā rubricaz glo. ptinuat ad titulū de exerci. tu potes ptinua re ad titulū. s. pxi. Dicitū ē. s. qz ex ptractu filij pater nō obligat. s. qz aliqui pater nō cōuenit d peculio: vt qn filij nō est mutuus: iō ponit ru brica de peculio. **Et pro huius declaratiōe pā mo quero qd sit peculium.** Hō dicit qz ē vniuersi tas quedā cū i ea possūt eē mobilia 2 imobilia corpalia 2 icorpalia: vt ipse no. C. qd cuz eo. circa mediū tertie colūne. sed sua diffinitio pro cedit largo modo sumēdo peculij: vt. j. videbū tis. Hā qrtuo: sūt noīa vniuersitatis. s. hereditas. bona. peculij. 2 patrimoniū. sed stricto mo do sumendo: put loquit titulus noster. dico qz peculij est quedā parua pecunia quā seruus vel filius per parsimoniā acquisiuit: vt. l. peculij ex eo. j. eo. vel dñs vt merenti seruo dedit. i. qz sit questū i peculio hēre pmisit filio vel seruo: vt .l. peculij est i pān. j. eo. 2 extra d simo. c. simo niace. Pone exēplū cōtingit enim plerunqz qz habētes seruos galsaldos dāt eis pro eozū vi ctu pone singulis mensib⁹ qnqz florenos. si q dez ergo seruus fidelis posset trāsire victū suū cū trib⁹ florenis 2 duos parsimoniaffer. ista pfi monia parsimonia appellat. 2 exēpluz istud in filio 2 i seruo pcedit: 2 hoc totū peculij effiaf quoties dñs hoc agit: vt serui vel filij peculium effiaf. Secū dū exēpluz cū benemerēti dñs vel pater peculij pcedit sine dubio i seruo pcedit. sed i filio nō vī pcedere sm iura. C. seu autē. Sz sm hec iura. floz. pcedebat sicut in seruo: quo niaz illud ē peculij qd hz filij a patre: vt a patre. cuius tamē administrationē nō pprietatē hz: s. si pater filio merēti donat: qrenus ascēdūt me rita filij eaten⁹ filij caput vt extrane⁹: vt statiz si at dñs. 2 illud trāsit in peculij aduenticiū: cui⁹ pprietas est hodie ipsius filij. primū probaf in .l. si donatiōe. 2 ibi no. per doc. C. de colla. 2 in autē. vnde si parēs. C. d inoffi. testa. 2 j. d castrē. pecu. l. 2 si forte. secundū pbat i. l. cū nō solum 2 in. l. cū oportet. C. de bo. que lib. lz oliz eēt se cus: qz aduenticia erāt patris pleno iure. ex his ergo patet qz pater nō de peculio: s. vt tanq⁹ le gitimus administrator: cōuenit: vt no. i. l. pater qui castrē. de castrē. pecu. 2 s. de cōdi. idebi. .l. frater a fratre. facit etiā qd no. j. de fideiussor. in. l. si quis pro eo. s. i. 2 no. inoffi. de ac. s. fi. 2 i. l. i. C. de bo. mater. dicā pleni⁹. j. eo. ti. l. i. s. ver ba. **Itēz querit glo. quot modis sumaf hoc nomē peculij: 2 dicit qz octo modis. 2 primus secū dū qrtus qntus sextus septim⁹ 2 octauus sunt clari. Venio igit ad tertij dū d castrē: vel quasi castrē loquit. ad cui⁹ declarationē dbes**

scire qz filius. multis modis potest hēre pecu liū. primo pecuniā paternā quā d patris archa accepit: puta qz admistrabat bona patris. nā lz filij dicit dñs rerū paternaz: vt. l. in suis de lib. 2 possbu. 2 isti. de here. qua. 2 disse. s. sui. hoc iō dī: qz de eis alitur 2 ppter spē future successio nis. Itē pōt hēre castrē peculij qd acquisiuit in castris vel more castrorū: vt. C. d castrē. pecu. .l. i. 2 j. de quasi castrē. pecu. l. nō pōt. Itēz pōt hēre qsi castrē peculij: vt si filius. hēret pecu niaz ex publico i aliqua admistratiōe pstitutus: vt. C. de affel. l. velut. 2 in his duob⁹ peculij lo co patris. habet: vt. s. ad macedo. l. ij. 2. C. de inoffi. testa. l. fi. Itē pōt habere peculij aduen ticiū qz filius acqrit ex bonis maternis: vel aliū de qz a patre: 2 in hoc olim pater dñum pleno iure. hodie vero tantū habet vsūfructū vt legiti mus administrator: vt. C. de bo. ma. l. i. 2 in. d. l. cū oportet: 2 vtrubiqz no. qd est verū qn hoc pe culij fuit questū voluntate patris. alias pleno iure est filij: 2 daf tunc filio curato: in hoc pecu lio: vt. l. fi. C. de bo. que lib. itē potest habere pe culij pfecticiū qd cōcedit sibi a patre: vt. j. eo. .l. depositi. s. fi. vel ab alio cōtēplatione tū pa tris: vt. j. de vul. substi. l. ex facto. s. si quis: 2. l. s. 2 si plures. in. s. arrogato de vul. 2 pupil. 2 de isto loquit hic titulus: vt in. i. q. dixi: 2 oēs istos modos peculij pōit gl. i. l. frater a fratre. s. alle. Ex. l. sequenti.

Que sit differentia inter actiones de peculio 2 exercitoria: ibi. Venio. Itē in quo differat ab institoria: ibi. Itēz quero. Itē qualiter a tribu toria: ibi. Itēz quero. Itē an actio de peculio sit in rē uel psonā: ibi. Itē. Et an sit datiuā uel natiuā: ibi. Itē qro posito. An autē dicta actio oriat ex obligatiōe ciuili 2 naturali. vel ciuili tā tu: vel naturali tantū: ibi. Itēz quero. Et an sit bone fidei vel stricti iuris: ibi. Itēz quero. Et an actio de peculio qz datur cōtra filij. et que daf ptra patre: vel dominū sit eadē: ibi. Itēz quero Et de pnomine hoc. 2 de dicto testis qui di xit in hoc palacio vt intelligatur de oculo itelle ctus: ibi. Itē oppo. Et qliter intelligatur qz pa ter tenetur de peculio filij: ibi. Venio. Et quā do masculinū cōcipiat femininū: ibi. Contra.

Ordinarius. ^{principiū}

^{vsqz ad. s. potestatis. diuiditur i qrtuo: partes. primo eniz ponitur cōtinuatio. secūdo quotupliciter agaf} ex hoc edicto. tertio ponuntur verba edicti. qrtuo illa incipit exponere. secūda ibi. est autē. ter tia ibi. verba autē. quarta ibi. de eo loquitur. 2 .h. d. Sicut se habet patrimoniū ad liberū: ita se hz peculij ad seruū vel filij: vt pater vel dñs de peculio teneatur. h. d. sm Ja. bu. **Venio ad primā partē ex qua no. iuris ordinē esse ispi ciendū ad qd. l. ij. s. d sta. homi. 2 habuistis no. in glo. rubrice. s. de eo per que fac. erit. qd valet ad. q. ibi notatā. nā. q. fuit de facto an legitim⁹ tuto: excluderet a iudice pfirmatū. 2. d. Mar. filla. disputauit hanc. q. in scholis. 2 determina uit cōfirmatū a iudice legitim⁹ pferendū: quia lex dicit oīno pfirmandū. 2 qd hoc lex velit dicit ipse patet ex ordine tituloz. primo eniz ponit d testa. tute. postea d cōfir. tuto. tertio de legit. tu to. vñ pcludit: qz pferend⁹ sit pfirmat⁹: cū d eo prius disponat. 2 allegat pro casu huius. q. l. de creationib⁹. C. de epi. audi. nā dicit ibi tutorem filio furioso datū a patre in testamēto pferēduz legitim⁹ q eget pfirmatiōe: vt. C. de testa. tute**

1. pe. et si. l. iure nro. j. de testa. tut. et l. pe. j. d. cura. furi. d. qua. q. dic. vt. ibi. **C**Secundo no. q. actio exercitoria e istozia danf. insolidu. ista vero in qtu peculij vires patiumf. **C**Tertio no. q. e pmittendu illud qd e maioris poderis et valoris potius qd e minoris. Itē no. q. ipe cōtract^o e ille q tribuit actionē. tu dic q cōtract^o tribuit obligationē. obligatio vero a ctionez. vñ actio hz duas cas: vnā mediātā vt ptractū. aliā imediatā: vt obligatiōne: vt. l. l. s. ea obligatio d pcura. **C**Itē no. q. ista actio e datiuā et nō natiuā: s; ptractū. j. dicā. **C**Sp. q. ex hoc edicto agaf. insolidū: sicut ex alijs supiorib^o titulis de istio. et de exercito. So. ex hoc edicto agaf. tripliciter. pmo de peculio: et tūc pdicti tituli ab isto differūt in duobus. nā i illis dat. insolidū. hic de peculio. secūdo differūt: q. illi habēt locū qñ est determinatū certū genus negociatiōis. hic qñ nullū. secūdo modo agitur d in rē ver. et tūc differūt illi tituli ab isto: q. illi insolidū: hic in qtu est versū. **C**Itē illi qñ est certū gen^o negociatiōis. hic qñ nō est certū. tertio mō agif. qd iussu. et tūc illi ab isto nō differūt nisi i vno. nā illi hñt locū qñ e certū et limitatū genus negociatiōis: hic qñ incertū. s; cōueniūt i alio: q. sicut illi insolidū et iste insolidū. ita debet intelligere glo. tuā. **C**Ex glo. oppo. et vt q. ista non possit aliquo mō cōpetere: q. lex dicit q. ptra nos agif: aut ex ptractib^o per nos initis: aut ex quasi ptractibus delictis: vel qñ delictis. aut ex varijs figuris carū. nā p his cōpetūt actiōes q psonales dicunt^o ex eo q. psonas imitant^o eoz q cōtrahūt: vt insti. de ac. s. omniuz. Sed hic dñ q. pater vel dñs puenitur ex ptractu filij vel sui. ergo et. Itē alia rōne nā alteri per alterū nō dz iniūa cōditio asserri: vt i regula iuris nō dz. j. de reg. iur. sed hic si p cōuenif. ex ptractu filij vel dñs ex ptractu serui videtur eis iniūa cōditio asserri. Solu. dico q. hoc est de rigore iuris ciuilis et ei^o subtilitate: pcedūt tamē de eqtate ptozia. s. q. pater vel dñs cōueniatur ex ptractibus filij vel serui: qñ e i peculio. icarco dicit hic tex. pto: arbitrat^o est. igitur hec actio q. de peculio dñ e que daz cognominatio a ptoze inducta: vt hic p3. **C**Sed circa hoc qro qre datur pot^o ista actio: q. a ptoze descēdit in dñm vel patrē: q. illa que descendit a iure ciuili^o Rñdeo breuiter oīs ptract^o q. a iure ptozio descēdit et oīs ptozis intētio seu iūctio sūma nititur eqtate. vt e ca sus in. l. i. et. j. s. q. s. testa. liber. eē. inf. fu. et hoc pbarur in bo. pos. ptra ta. et alijs multis similibus q. filijs emācipatis cōpetūt. fuerūt eniz inducte a iure ptozio: quia filij emācipati tanq. penit^o extranei per emācipationez facti si pteriebantur a patre suo nō poterāt dicere testa mentū nullū. sicut qlibet extraneus pterit^o nō pōt dice re nullū: q. emācipat^o de iure ciuili cēsetur oīno eñe: sed pto: nitēs eqtate hoc solū nō attendēs q. p. emācipationē a patre q. s. extraneatur: s; cōsiderat solū naturāle actū: q. qñuis emācipat^o sit a patre: pur a patre suo pcreatus est: et ideo subuenit ei p. cōtratabulao: sicut ius ciuile subuenit i patrē positis p ius dicēdi nullum. Et sic vides q. oīs ptractus ptozis pcedit a sūma eqtate. modo ad pposituz. Si p. vel dñs cōcedit filio in patrē vel seruo certā pecunie qñtate: vt negocietur nō expamēdo certuz gen^o negociatiōis: q. tunc hēret locū istozia: sicut equuz ptozi visuz q. ex quo p. filio vel dñs seruo cōcedit certā pecunie qñtatez: vt negocietur q. ex ptractu filij vel sui p. vel dñs cōueniri possint in qtu ipi i peculioz cōcesserunt non attēto q. p. vel dñs re ptractat: s; attēto eo solo qd equuz e ex quo filio vel suus dñi uel p. voluntatē habēt. nā ex illa eozum uoluntate vidētur ipi ptractere: s; nō actualif ptractat. nā tunc puenirētur insoliduz et de rigore et de eqtate. itē ista eqtas hz i se quandā aliā eqtatē annexaz. s. q. non simpliciter et insoliduz pater vel dñs teneātur: q. nō simplex et absoluta fuit voluntas eozuz ex quo certā et limitatā qñtate pcesserunt. vt enim illa voluntas limitata respectu qñtatis pcesse filio vel seruo. et sic pcedit hec

eqtas et a pma causaf. nā hoc est equū q. p. vel dñs cōueniat ex ptractu filij vel serui ppter eoz uoluntatē q. est dñ cōcedūt peculio a iure p. supra: et q. ipsi eaten^o teneātur et i plus se extēdat obligatio: nisi qñtū e i peculio. et go et. **C**Tertio op. q. nūq. actio d. peculio hz locuz q. dat. iquātū e i peculio. nā peculio e dducto eo qd patri vel dño debet: vñ hz actualif sit peculio tñ i substāiali appellatiōe nullū peculio eē censet: vt. l. peculium. s. si ere. j. e. qd et i dote et ceteris vniuersitatib^o ptingit: vt. l. qd dñ. j. d. i. rē ver. et. l. si is. s. dñ. j. de iure do. et. l. meuis. s. a me. de le. ij. et. l. ij. i pn. j. d. dote ple. cū si. itē peculio est: vt dixi q. uoluntate dñi vel p. filio vel seruus habet separatū a rōnib^o dñicis: vt. l. depositi. s. si. j. e. S; si i eo filio uel suus p. vel dñi debitor: efficiant^o: ergo quo modo d. eo peculio pater vel dñs pueniunt: vt. l. eo tpe i p. j. d. pecu. So. dñ dicit q. in eo debitor: efficiunt^o. hoc itelligo nō solū i casib^o. l. peculio ex eo. j. eo. s; vbi cūq. nā cū sic dat. s. vt sit peculio manifeste apparet nō sic dari vt obliget ad illd recipiēs: q. sic nō eēt peculio. **C**S; ptra istā solutionē op. nā hoc peculio e i dño patris vel dñi. ergo q. illud tenet hoc ipō obligat^o e: vt in sti. de ac. s. i. So. ista obligatio e ipropria ad tractatū d. peculio nō p. nes. lex eniz d. naturali obligatiōe loqf: vt. l. si ex noxali. i. si. j. e. et. l. nec suus. et. isti. qd cūq. eo. s. cū autē: vel dic q. illa obligatio cōtra illū q. meū tenet: tūc e quoties ego destino rē petere nō vt destino nō petere: vt e i peculio: s; dñs amitteret eo ipō seruu sibi obligatū ad peculio restituendū. q. ppter peculio eē de ficit: nisi dolo faciat. tūc eniz hz deficiat: tñ fingit nō de ficit: vt. l. sūma cū rōne. j. eo. **C**Uenio ad qōnes. et p. mo qro. cū hic dicat q. actio de peculio differt ab actio ne exercitoria i vno. s. q. illa insolidū: hec de peculio nō qro an sint alie dñie: Rñ. sic. nā illa hz locū qñ pponit certo generi negociatiōis: hec nō. itē illa hz locū qñ filius vel suus ptractit i merce nauali uoluntate dñi vel p. hēc i p. vel dño ignorāte vel p. tradicēte: vt. l. si q. suū. s. et. j. eo. dñmō filio ptractat i peculiari merce. ad hoc facit. j. de ver. obli. l. suus uetate. Itē e et alia dñia. nam qñ p. vel dñs puenit d. peculio ex ptractu filij vel serui p. vel dñs si hz i aliquo obligatū filio vel seruu quocūq. mō vel quocūq. iure an oēs alios creditores deducit qd ex eis debet si ipsi pueniant ab alijs creditozib^o actione d. peculio ex cōtractu filij vel serui: vt. l. si q. ser uuz. s. et. j. eo. et. l. dāni. i p. eo. et. s; qñ itentaf. exercito ria nō hz locū ista p. deductio: q. tūc p. vel dñs tenent insolidū: vt. s. dixi: q. cū obligatio qñta cōtra eos nō respiciat peculio tenent vsqz ad interullū. nihil ergo pnt tū p. deducef. **C**Itē qro i quo differt ab istozia: Rñ. i multis. nā illa insolidū hec de peculio vt hic. itē illa qñ filio vel suus pponit alicui negociatōi certe. hic quādo nulli certe negociatōi: s; simplicif. dñs uel p. filio vel seruo peculio cōcedit vt negociet. itez illa qñ iteruenit sciētia et cōsensu p. in genere vel dñi circa alias res q. venales. hic nō qñ ignorāte et iuito dño vel p. suus vel filius sup. merce peculiari cōtraxit: vt. d. l. si q. ser uuz. s. et. j. e. **C**Itē qro i quo differt hec actio ab actioe de tributoria: Rñ. actio tributoria ipedit patrē vel dñz p. deducere id qd naturalif sibi debet a filio vel seruo: s; uocant^o p. vel dñs dū aliqd debet eis a filio vel seruo i tributū simul cū alijs creditozib^o ad id qd i peculio re perit. vñ eligif. quedā via media vice actōis exercitorie et de peculio: et ipam actionē tribuit. itē illa hz locū qñ iteruenit simplex sciētia dñi uel p. filio vel seruo con trahēte: vt. l. i. s. sciētia. s. de tribu. hec aut qñ ignorāte uel sciēte et cōtradicēte p. uel dño filio uel seruo cō traxit. et ista sola sciētia e illa q. tollit p. vel dño p. dedu ctionē i tributoria qd sec^o e i actioe de peculio i quo p. uel dñs deducit pmo q. eis debet a filio uel seruo et. **C**Itē illa cōpetit et si nil sit i peculio: vt. s. de tribu. l. i. s. merces. ista nō secus. Itē alia dñia ponit i. l. de pe cu. s. de tribu. **C**Itē qro an actio de peculio sit i rē. vel

111

in psona. quidā dicit qd e i re: vt ostēdāt q nullā obli-
gationē p̄supponat: z sic p̄ p̄ filiū: z dñs p̄ seruūz non
obligat: qd p̄bat: q re p̄mpra dñs non tenet sicut in
reali: vt. l. q̄sitū. i. p̄. j. eo. z p̄ eis arguo: q̄ ille ad quez
trāsīt peculū p̄t p̄ueniri: vt. l. z ancillay. §. si seruū. j.
.e. qd nō est i actiōib⁹ p̄sonalib⁹: vt. l. i. §. si h̄s ad tre-
bel. z. l. fideicomissuz. §. tractatū. s. de iudi. ¶ Reterea
cedēdo peculū liberal: vt. l. §. postq̄. s. cōi diuī. i. fi. qd
nō ē i actiōib⁹ p̄sonalib⁹: vt. l. si cū vsufructuari⁹. s. de
vsufu. itē dāt p̄tra dñm vel patrē in q̄tū ad eos p̄uenit
de peculio z seq̄t rē. Si rē ergo est realis qd est p̄tra na-
turā p̄sonalis q̄ seq̄t p̄sonaz: vt. l. oēs de ac. z obli. p̄ q̄
optime facit. l. q̄sitū. §. is q̄. j. e. In cōtrariū z hec ē veri-
tas p̄ q̄ ē opi. glo. i. l. depositi. j. e. z ita v̄ sentire iac. de
are. j. ti. i. l. i. n. a. ei fideiussor: accedit. vt. l. credito: s. s.
ti. i. z. l. eo tpe. j. e. sed obligatio fideiussoria requit obli-
gationē: vt. l. si. de fideiuss. §. fideiussor: i. p̄. §. obligatio
respicit p̄sonales actiones: vt. l. insti. de ac. §. i. ¶ Reterea
tex. v̄ exp̄ressus i. l. i. s. de custo. reoz. z. l. i. i. §. i. fi. j. e. z
.l. sūma cū rōne. j. eo. z. l. i. de ac. §. i. p̄sonā. q̄cqd dicat
Ly. i. l. dñm. C. qd cū eo q̄ dicit qd ē actio p̄sonalis cum
adiectiōe i rē: q̄ leges p̄dicte loquunt de ip̄a actiōe cū
adiectiōe d̄ peculio: nec p̄t separi dicta adiectio quin
aliqd remaneat sicut q̄litas a suo subiecto: vt. l. i. §. de
vsufu. cōtraria n̄ obstat. nā video qd i p̄sonalib⁹ q̄s re
p̄mpra liberal: vt in debitorē sp̄ci. vñ video qd ille ad
quē res p̄uenit titulo singulari tenet actiōe scripta i rē:
vt. l. de eo i. fi. s. ad exhibē. z. l. i. §. pe. j. de iterdic. z hoc
casu liberal cedēdo rē bona fide: vt. d. l. §. postq̄. in. fi.
¶ Itē q̄ro posito qd sit i rē scripta: qd tñ nō ē v̄z an sit
datiua vel natiua: qd ē qñ nascit ex matre obligatione.
Ly. i. d. l. oīuz circa fi. dicit qd ē datiua. tenet enīz p̄r vel
dñs p̄pter p̄tractū filiū vel sui nō ex aliq̄ obligatione: s̄z
q̄ lex dat h̄c actionē. facit tex. j. hac ea. l. ver. ē aut. S̄z
hoc ē falsū z cōtra tex. pluriū legū. p̄mo p̄tra. l. depositi
i. p̄. cū. l. i. §. si fili⁹. z. §. iulian⁹: z. §. s̄z z si fili⁹. j. eo. et
.j. ti. i. l. i. i. cōcludo qd sit natiua z oriat ex m̄se obliga-
tiōe. ad qd facit. l. si qd cū filiū. j. eo. ibi d̄bitores zc. z. l.
eo tpe. §. si creditor. j. e. ¶ Itē q̄ro an oriat ex obligatio-
ne ciuili z naturali: an ex ciuili tñ. i. hoc sunt opi. q̄s re-
fert glo. i. l. frater a fratre. s. d̄ di. ide. z. l. d̄z z. l. d̄z di-
cūt qd ē sola ciuilis obligatio q̄ tñ h̄z effectū naturalis.
z p̄ eis facit: qd deficit p̄sens. imo obligat p̄r vel dñs
iuit⁹: vt. l. si quis suuz. §. et. j. e. vbi d̄r qd p̄r z dñs tenet
ciuili. alij dicit qd ē ciuilis z naturalis: qd sola natura-
lis z sola ciuilis nō ē sufficiens ad p̄ducendā actionē: vt
no. l. si. de obli. circa p̄. ¶ Venit opi. z. l. puro verā.
nā obligatio naturalis d̄r de iuregentiū: vt. l. stichū. §.
naturalis. de solu. z. l. parietē. s. de serui. rusti. p̄dio. S̄z
qd p̄r vel dñs teneant de peculio nō ē de iuregentiū. er-
go zc. Itē nō est hic p̄sens qui naturalē obligationē
iducat. ergo zc. nō ob. si dicat ergo non ē sufficiens ad
producendaz actionez: quia debes scire qd quedā sunt
obligationes ciuiles que habent effectuz naturalis: vt
dicit z. l. propter auctoritatez statuentium: vt obliga-
tio que descendit ex rescripto principis: vel ex edicto
p̄toris: vt in casu n̄o que p̄ducūt actionez. ¶ Possu-
mus tñ dicere qd hec ē ficta naturalis: qd illd̄ qd facit iur-
dex vel cōdito: legis videt̄ facere ps. vt. l. si ob. cāz. C. d̄
euic. z. no. i. l. i. §. hec v̄ba. ff. ne vis fiat ei. z. l. i. de legi. z
hoc est qd voluit dicere h̄z effectū naturalis. ¶ Itē que-
ro an hoc sit p̄p̄tū nomē actiōis. hoc tāḡ i. l. i. §. i. i. u-
lia. j. e. z. l. i. d̄cā. ¶ Itē q̄ro an actio d̄ peculio sit bone
fidei vel stricti iuris. dico qd semp̄ ē stricti iuris. q̄uis il-
la q̄ cōpetit cōtra filiū sit bone fidei. vt. l. moza. §. in bōe
fidei. j. d̄ vsuris ita dicit Dñl. i. d. l. i. §. iul. ¶ Itēz q̄ro
an actio q̄ cōpetit p̄tra filiū: z que dāt p̄tra p̄rez vel dñz
sit vna z eadē. an nō sint due. s. vna q̄ cōpetit p̄tra filiū:
alia q̄ cōpetit p̄tra patrē: Rñ. qd vna ē z eadē: vt. l. i. §. si
sed si fili⁹. s. nec iterest. j. e. z ita z dñs Jo. in. l. cū fili⁹
j. de p̄b. ob. nā si diceret qd essent due eēt de necessitate

dicendū qd actio que cōpetit p̄tra patrē h̄ret aliā cāz
q̄ actio que cōpetit cōtra filiū. qd si eēt v̄z sequeret qd
ex vno cōtractu orirent̄ due actiōes: qd ē falsū. nā vñ ē
cōtract⁹ z nō plures: vt. l. si cū filiū. j. de cōp̄. Sequere-
tur ēt qd plures obligatiōes orirent̄. qd dicit̄ ē absurdū
s̄z sit vna z eadē: tñ q̄litas ei⁹ mutat: qd nō sit p̄dena-
tio isolidū p̄tra patrē sicut cōtra filiū: vt ē tex. notabilis
q̄ hoc p̄bat i. l. tā ex p̄tractib⁹. s. d̄ iudi. qd ēt optime re-
distis i. l. i. delictis. §. si detracta. s. de noza. Et ex hoc
sequit̄ effect⁹ qd interitū sp̄ci sicut liberali fili⁹ liberali ēt
p̄r: vt. l. si homo. j. de v̄. ob. d̄cā i. l. si ex duob⁹. §. i. hoc
aut. j. eo. ¶ Venio ad scōz p̄rē. s. ad ver. ē aut. ex quo
no. rex. ibi. dū d̄c̄ hic orit̄ actio. z no. ad illā. q. an actio
de peculio sit natiua vel datiua. de q̄ dixi. s. ¶ Op̄. ad
id qd itēdit qd istud edictū sit triplex. imo v̄ qd non sit
nisi vñū. vt. j. p̄r. §. cū suppletioe glo. i. ibi posite. hui⁹
timof gl. exp̄dit triplex. i. tripliciter agit: q̄si dicat vnuz
tñ ē: s̄z trib⁹ mōis agit p̄r. ¶ Itē op̄. d̄r hic qd hoc edictū
zc. s̄z hoc nō p̄t p̄cedere: qd certū ē qd hoc p̄nomē hoc
ē d̄mōstratiū ad oculū: vt. l. nemo. j. de here. isti. z. l. ibi
no. z. qd no. i. l. si ita stipulat⁹ fuero h̄c sūmā d̄ ver. ob.
s̄z nullū apparet edictū: ergo nō cōuenit istud p̄nomē
hoc. So. istud p̄nomē hoc ē d̄mōstratiū ēt ad oculū
intellect⁹: vt. l. meu⁹. §. duob⁹. j. de le. ij. ergo hic legisla-
tor voluit d̄mōstrare id qd h̄bat i m̄te. z sic refer̄ ad
intellectū: nō aut̄ ad oculū. z ad istā solutionē facit vbi-
cūq̄ i iure h̄s p̄nomē hoc: tā ad d̄mōstrationē cor-
poralē: qd ad intellectualē ē d̄mōstrabile: vt. l. hec actio
.s. de calū. z. l. i. §. hec actio. s. de his q̄ deie. vel effu. et
.l. hec actio. s. de edē. z. l. i. §. de sui. rusti. p̄dio. cū si. qd
certū ē ibi ad oculū nō posse d̄mōstrari: cū sint i corpa-
lia. ergo zc. z de hoc no. do. Fr̄acif. de p̄sis i. l. i. d̄ ope.
no. nū. z. l. i. d. l. meu⁹. §. duob⁹. de le. ij. per qd v̄r posse
sustineri dictū testis q̄ sup vno articulo i palacio capita-
nei dixit p̄tractū celebratū i palacio ep̄i. z sup hoc capi-
tulo dixit i hoc palacio. nā refer̄ ad oculū intellect⁹ hoc
verbū i hoc palacio. s. ep̄i. de quo. s. d̄xerat: nō ad ocu-
luz corp̄is. ar. et̄ de testi. c. cū tu. nisi cā cōuertat̄ z itelli-
geremus qd d̄mōstraret̄ res corp̄alis p̄ ea qd nō. i. d. §.
duob⁹. z. l. i. p̄stitutiōe. C. et. ff. o. ¶ Itē q̄r̄ hic gl. an
q̄ agit de peculio videat̄ agere de i rē ver. qdā dicit qd
sic per istū tex. p̄ qb⁹ facit. §. i. rē aut. ver. l. z enīz isti. qd
cū eo. z. l. filiūsa. j. ti. ij. Itē q̄r̄ agit p̄tra patrē vel dñz
de peculio istud cōputat̄ z censet̄ ēt i peculio: qd pater
vel dñs debet̄ filio vel suo: vt. l. q̄ tuberonis. §. si id qd
j. eo. z istud nil aliud ē dicere: nisi qd p̄r vel dñs tenen-
tur p̄pter id qd versū est. vñ p̄cludūt qd q̄ agit de pecu-
lio agat de in rē ver. i p̄trariū d̄terminat̄ hic glo. qd qui
agit de peculio nō agit de in rē ver. pro qd v̄r tex. exp̄res-
sus in. l. i. §. si fili⁹. ver. q̄cqd. j. e. z in. l. ancillarū. ij. re-
spōso. j. eo. z ad istū tex. r̄idet qd illud qd hic d̄r qd agit
de in rē ver. dic. s. interdū de in rē ver. vt. l. i. iter dū de
peculio: vt. l. hic. qd p̄z: qd ponit eas distincte. Sed ad cō-
trariū nō r̄idet. tu dic qd nō ob. §. in rē. ver. l. qd qd ibi
dicit qd vna est actio de peculio: itelligit qd ille qui p̄po-
nit actionē de peculio cōsequit̄ effectuz semp̄ z iterdū
de i rē ver. vt qd dñs d̄z aliquid seruo: ut. d. §. si id qd.
¶ Aduerte tñ qd nō semp̄ illud quod est versū i rē dñi
censetur in peculio. nā tñc i peculio cōsetur quod i rez
dñi versuz ē: quoties seruus dñm naturaliter sibi obli-
gat. z hoc tunc demū est cū vertit i rē dñi aīo reperēdi
nō aīo donādi. itē si cōsumptuz sit illud quod versum
erat: ut qd granuz vinuz vel oleū quod mutuo accepit
dederat familie dñi z ab ea fuit subtractū nō qd granū
vinuz vel oleū est i peculio: z tñ in rez dñi versuz est. itē
si seruus d̄z dñio ultra q̄ uerterit: si de i rez n̄so dñs cō-
ueniatur nō deducti sibi debitū i actiōe de peculio de-
ducturus: s̄z sit ar. p̄tra. j. de i rez ver. l. quidā z p̄pter
istos effectus necesse est dicere actionez de peculio ab
actione de in rez verso discrepare: vt. l. i. §. ti. i. z vidistis
.s. in differentiis iter istā actionez z illā. z eodez modo

respō de ad. l. fili. j. ti. ij. de quo articulo no. i. d. §. i. rez
 aut. isti. qd cū eo. ¶ Lenio ad tertiā ptes q̄ ē i ver. s̄ba:
 que ponit s̄ba edicti. z glo. supplet. f. actionez in diim
 vel patrē. Sz p declaratiōe quero: hic d̄ q̄ p̄ ex p̄tra
 ctu filij tenef de peculio: q̄ro de quo peculio possit in
 telligi cū filiuffa. possit h̄ere plura peculia: vt dixi. s̄. in
 Rubi. glo. i. l. p̄ qui castrē. j. de castrē. pecu. mirabili
 ter m̄det q̄ de iure antiquo p̄ tenef de peculio p̄fecti
 cio qd̄ ip̄e filio cōcessit: z passus ē eū h̄ere. Itē de pecu
 lio aduenticio: q̄ de iure antiquo nō distigebat pecu
 liū aduenticiū a p̄fecticio: cū q̄cqd̄ q̄rebat filius quere
 bat p̄ri. de castrē. s̄. peculio nō tenef p̄ filio uiuo: s̄
 ip̄e filius cōuenit: vt. l. iij. §. i. de castrē. pecu. Item bo
 die i aduenticio peculio p̄ nō tenef actiōe de peculio:
 sed pōt cōueniri vt legitimus administrato: filij: vt. l. i.
 .C. de bo. maf. qd̄ no. q̄ per hoc h̄es itellectū toni^o titu
 li de peculio. z bec veraz uiuo filio. sed qd̄ mortuo filio
 q̄lter tenef p̄ de peculio: R̄n. de iure antiquo de pecu
 lio aduenticio z p̄fecticio tenebat infra annū per titulū
 q̄i actio de peculio est an. de peculio s̄o castrē. si quī
 dē p̄ occupauit iure peculij i caput assumere post mortē
 vires peculij p̄fecticij: ideo tenef de peculio infra annū:
 vt. d. l. pater qui castrē. secus si vt h̄s occupat. hodie
 s̄o indistincte p̄ occupat: vt heres i aduenticio castrē
 uel q̄si: ideo nō tenebit de peculio sed ciuili perpetuo.
 Sz p̄tra hoc facit: q̄ ip̄e succedit filio. quō ergo pōt te
 nerē de peculio. nā pater qui tenef de peculio habet vt
 fideiussor: vt. l. cū fili. j. de ver. ob. z no. glo. in. l. sed si
 d̄nū. §. sed et si creditor. j. e. sed si fideiussor: succedit
 p̄ncipali extinguit obligatio fideiussoria: vt. l. heres a
 debitore. §. sed si idē. j. de fideiuss. vbi istā oppositiōez
 facit glo. z soluit i. d. l. pater qui castrē. de castrē. pec.
 ¶ Lenio ad quartā partem in ver. de eo. ex qua no. q̄
 masculinū cōcipit femininū. ¶ Lōtra hoc oppo. de. l. si
 ita relictū in p̄n. de le. ij. z. l. qui duos. de le. iij. l. lucius.
 §. questū. So. vt per Ly. in. l. q̄cūq̄ de ser. fugi. z ibi
 etiā D̄dof. z in spe. de disp. aduoca. §. i. Boc. in. l. i. j.
 d̄ ver. signi. de quo ē hodie glo. in. c. generali de elec. in
 .vj. z plenissime p̄ do. Franci. de p̄is in. d. l. i. de ver.
 signi. tetigi etiā in. d. l. si ita relictū. vñ potes dicere q̄
 aut masculinū^b p̄nunciat p̄ nomē p̄p̄riū. z tūc nō com
 prehēdit femininū. aut p̄ appellatiū. z tūc aut p̄nū
 ciat substantiue aut adiectiue. p̄mo casu aut tale substā
 tiuū est generis cōis: z tūc masculinū nō cōcipit femini
 nū: q̄ p̄nūciatio fit i vtroq̄ genere. ar. de vul. z pupil.
 .l. cū ex filio. §. i. z q̄ qd̄ cōe est ita se h̄z ad masculinū si
 cut ad femininū: vt. j. de ver. signi. l. ois. aut est generis
 masculini: vt nomē filiozū libertoz z fratru. z tunc aut
 sermo s̄m cōuenientiā rei de qua loquimur nō est ada
 ptabilis ad vtrūq̄ genus: vt si dico liberti sunt mariti
 vrozū. z tūc nō p̄tinent femine. z hoc nō ex vi nois sed
 rei. i. materie. aut cōuenientiā s̄monis pōt adaptari vtrū
 q̄ generi. z tūc aut loquimur in materia que recipit inter
 pretationē extensiuā: z tūc masculinū cōprehēdit femi
 ninū: z ita loquit. l. qui duos. z. l. lucius. §. questū. z. l.
 si ita relictū. aut in materia que nō recipit extēsiōe seu
 interpretatiōe extensiuā. z tūc nō cōcipit femininū: vt
 j. de ven. i. pos. mit. l. i. §. quero. h̄ac doc. notabilif tra
 dit. l. iusto. j. de ver. signi. si vero pronunciat sermo ma
 sculinus adiectiue. z tūc aut substantiua in substantiuo
 generis masculini. z tūc aut in materia extēsbili z com
 prehēdit femininū: vt d̄ ver. signi. l. q̄sqs. aut i materia
 nō extēsbili z tūc sec^o. aut substantiua i substantiuo ge
 neris cōis: vtputa q̄sqs homo. z tūc ex vi accidentis. i.
 adiectiui nūl ip̄ortat: q̄ accidēs est ad substātiā cui co
 heret signū. nō eniz p̄p̄rietas z significatio: s̄ ex vi sub
 stātiui oratio significat vtrūq̄ sexuz: vt. j. de iure fisci. l.
 ait d̄nū. z. j. de ver. signi. l. i. z. l. i. j. de reg. iur. z vide qd̄
 no. i. de. i. de elec. in. ij. glo. ¶ Sed quero in casu i quo
 masculinū cōcipit femininū. an fit de p̄prio significato
 verbi. Ja. bu. hic dicit q̄ nō: sed potius ex quadā inter

pretatiōe. z hoc pbat p̄ istū tex. nā si eēt de p̄prio signi
 ficato verba plara i masculino itelligent i feminino:
 qd̄ hic est secus: s̄ mibi vñ q̄ nec ex proprio significato
 nec ex interpretatiōe masculinū cōcipit femininum. z q̄
 nec possit p̄cedere istud b̄ocardiū: q̄ vbiq̄q̄ tu di
 cis q̄ masculinū possit cōcipe femininū: nō ē b̄n dictū
 q̄ illud sit ex vi verbi masculini. imo dico ex vi rōnis: q̄
 indifferēs est rō. qd̄ p̄bo per tex. istū q̄ dicit ex hoc edi
 cto i femininū sexū actio daf. nō autēz dicit ex verbi iter
 pretatiōe: q̄ nō vi interpretatiōis: s̄ vi eiusdē rōnis que
 idifferēs est ad vtrūq̄ sexuz. sic i. l. si. §. hoc senatus. s̄.
 ti. i. exēplū in statuto quo cauet q̄ si q̄ vadit de nocte
 puniat in. x. z loquit de verbo masculini generis. dico
 ergo q̄ statutū cōprehēdit femininū genus nō vi s̄bi
 sed vi rōnis idifferētis. s̄ si statutū diceret sic: si quis ra
 puerit virginē vel monialē puniat i. x. isto casu statutuz
 nō cōprehēdit feminā: q̄ nō est indifferēs bec rō. nam
 statutū quod habet locū in masculo nō habet locuz in
 femina. z sic de similibus.

Si cum impubere. ¶ Ex p̄tractu
 sui vel filijfa.
 minoris pater uel d̄ns nō cōueniunt: nisi in q̄tuz locu
 pletiores facti sunt: vel vt uer^o dicā: nisi in q̄tū locuple
 tarū est peculū. h. d. C̄p. z videt q̄ imo in q̄tū est i
 peculio: vt. s̄. eo. l. i. in p̄n. So. sp̄ale est hic. rō sp̄alitatif
 pōt esse. nā ex quo grauaf p̄ vel d̄ns i vno. l. q̄ si suus
 vel filiuffa. minor: lederent p̄pter eoz facultatē nō resti
 tuerent: vt. l. iij. §. si. s̄. de mino. releuat in hoc q̄ nō te
 neat de peculio sed in q̄tū peculū est locupletatū. ar. l.
 eū qui. in p̄n. s̄. de iureiur. ¶ Itē q̄rit hic glo. an isto
 casu pater vel d̄ns deducet sibi debitū sicut si cōuenire
 tur de peculio. z dicit q̄ sic.

Ex §. sequenti.
 ¶ Dabeo nō ip̄ortat d̄nium. z genitiuus an importet
 d̄nuz vel necessitatē: z an stante statuto q̄ capiens rez
 alterius puniat in. x. an istud rē alterius significet d̄nū
 vel possessionē: ibi. Scōo. Et q̄ cōe ē an meuz sit i. si. §.

Potestatis. ¶ Jurisconsult. hic exponit
 verbū potestatis positū i edi
 cto. et p̄mo dicit q̄ illud verbū potestatis referē tā ad
 filiū: q̄ ad seruū. secūdo dicit q̄ seruoꝝ appellatiōe cō
 tinent nedū p̄p̄riū: sed hi quos bona fide possidemus
 tātūmodo: z q̄ appellatiōe seruoꝝ cōtinent nō solum
 p̄p̄riū sed cōes. z. h. d. verbū potestatis assumitur large
 vt cōprehēdat seruos p̄p̄rios z cōes z etiāz bona fide
 possessos: z eos in quos habem^o vsufructū z heredita
 rios z cōprehēdit d̄nos vtriusq̄ sexus minores z furio
 sos. h. d. cū. l. se. ibi ex ea causa. ¶ No. q̄ verbū habeo
 verificatur siue res sit mea siue nō: adeo q̄ de necessita
 te nō denotat d̄nū existentā. ad qd̄. l. i. §. qd̄ aut. de vi et
 vi arma. ¶ Secūdo no. q̄ genitiuus verificatur ratione
 possessiōis. Lōtra hoc oppo. z vñ q̄ genitiuus habeat
 significare d̄nium: vt. l. seruū tici. j. mādati. z. l. si here
 dis seruus. de le. i. z. l. si seruus cōis me^o. j. de stipu. ser.
 So. fateo: q̄ genitiuus habet dictā significatiōe z ēt
 alias significatiōes: vt hic. vbi ponitur i. l. dz sumi: put
 magis aptus est in materia i qua ponitur: vt. l. quotiēs
 i stipulatiōib^o de ver. obli. vbi expresse ponit hoc exem
 plū. dū dicit liber aristotelis. z. l. quotiens idem sermo
 de reg. iur. z. l. liberozū. §. i. z de le. iij. Sed pone dicit
 statutū q̄ quicūq̄ acceperit rē alteri^o puniatur in. x. q̄
 ro quid significat illud rē alteri^o: an d̄nuz an vero pos
 sessionē. z vñ q̄ significat d̄nuz: ita q̄ nō possessionē:
 vt. l. ij. post p̄n. s̄. de reli. z sum. fu. In cōtrariū q̄ veri
 ficetur nō tm̄ in d̄nio: sed etiā i possessionē: vt hic. Itēz
 si habeo rē comodatā vel depositā apud me dicitur eē
 in potestate mea: vt. l. i. in p̄n. z. l. ait pretor. cū. l. se. s̄.
 nau. cau. sta. dic q̄ de p̄prio z stricto significato signi
 ficat d̄nium: vt. d. l. ij. sed de significatiōe magis larga
 z ip̄opria cōprehēdit etiā possessionē z detērationē vt
 hic. vñ ḡialiter antiqui dicebāt q̄ genitiū^o quq̄ regif

¶ Ex cōtra
 ctu filij: z vi
 de quattuor
 casus no. p
 glo. in. l. cuz
 ancilla. C. q̄
 cū eo: in qui
 bus paf uel
 d̄ns nō tene
 tur de pecu
 lio: nisi in q̄
 tuz locuple
 tior fact^o ē.
 z bal. qui ad
 dit quintū i
 .l. si filiuffa.
 .s̄. de iudi.
 ¶ Aut ma
 sculinū. D̄n
 masculinum
 p̄prehēdat
 femininū. vi
 de bar. i. l. i.
 .j. d̄. signi.

a Si filius fa. vide doc. l. i. h. ex duo bus. s. l. i. ibi oino Ange. de duobus reis. b Venit co tra laudum. veniens co tra laudum nullu no incidit in penam. imo dicit tex. no. i. c. examina ta. de cofir. vi. vel iuti. qd et no potest emolo gari lauduz super quo si pcedit ppro missuz. Itz ad hoc facit glo. no. i. l. si patron. j. si quis i frau. pa. p istuz tex. die bal. in. l. ij. in. i. col. C. d. ex ce. rei iudi. si co tra laudu nulla potest opponi exce ptio poterit opponi exce ptio q com promissuz e nulluz. facit l. viuis. et ibi bar. de te sta. mili. ADDE an incidat i pena qui con trauenit lau do nullo bal dus cofilio. xxvij. li. iij. et an lauduz possit emo logari nullo pcedente co promisso pe. de ancha. co filio. cclxij.

ex natura eius qd est alterius: qnq ex natura possessio nis. in statuto vero licet debeam accipere ppriaz signi ficatione vocabuli: vt. l. no aliter de le. iij. tamen ppter coem vsuz loquedi accipia hoc secudo mo: vt. l. libero ruz. s. quid ergo. et qd ibi no. de le. iij. et l. luci. et quod ipse comunis vsus loquedi attendat. facit qd no. i. l. ij. s. tulerut in glo. no. ar. s. de oi. iur. C Secudo no. qd iste actioes sunt ptoie: vt hic in. l. ex ea causa. ibi: hono rarie et. ad qd facit. l. i. in prin. s. e. l. pto: arbitratus. j. eo. et l. ticius de act. et ob. Tercio no. qd id qd coe est meū est. de quo per By. in. l. serui electione de le. i. et p Ly. in. l. i. C. qui testa. fa. pos. et per dy. etia i. c. in re coi. de reg. iur. in. vi. et per do. Fran. de pisis in. l. sed si hac. s. q. manumittit de in ius voc. et i. d. l. i. C. qui testa. fa. pos. i simili. et ego tetigi i. d. l. sui electioe. pleni qd alibi.

Ictet. C Istud pncipiū sumau cu pcece dentibus. et adhuc venit ad exposi tionem illius verbi potestatis positi in edicto. C No. qd ista actio est datiu: vt hic in tex. ibi polliceat et. et ibi dari d peculio. d quo dic vt dixi. s. e. l. i. C Itz no. qd verba edicti absolute posita in eo qui est in pte alterius verificant etia in eo qui nullū habet dñuz vt hic: ibi in nullū potestate et. C Itz no. qd hereditas ia cens qru ad hunc titulu no dicit dña. lz in alijs secus: vt. l. hereditas. j. de acqui. re. do. Itz hic requiritur do miniū persone viuentis no ficte. et est ratio: qd in constitu tione peculij requirit cōsensus. sed hereditas non pot cōsentire. ergo et. sed tamen ex equitate verificat etia in persona representata a iure: vt est heres qui ab here ditate iacente representat.

Unde labeo. C Dic iuriscō. dclarat ple nius qd dixerat in pñ. l. ad ducendo dicta labeonis. C No. qd verba edicti que di cunt: qm alterius potestate et. verificant i vna et eadez persona. C Op. hic dicit qd seruus liber factus puenit de eo qd gessit in seruitute. co tra de. l. i. C. an ser. ex suo fac. et per totū. So. vt in glo. C Itz oppo. dicit hic ser uuz liberū factū teneri de peculio. co tra imo videt qd solidū. nā ex quo est liber et heres censet liber factus a die mortis testatoris. et sic videt no vt seruus ptraxisse: vt. l. omnia fere. j. de reg. iur. et l. heres qnq. j. de acq. here. glo. soluit: sed sua solu. esset vera qn esset institut pure liber et heres: sed hic no fuit institut pure: s; fuit vulgariter substitut: vt p3 in tex. ibi mox repudiantib et. que substitutio est cōditionalis institutio: vt no. i. l. gallus. in prin. de li. et posthu. et l. in rōne. s. si filio. ad l. fal. et l. qui libertus. de vul. et pupil. et iō in medio tē pore no dicit esse heres: nisi fictione iuris.

Marui autem. C Dic iuriscō. exponit verbū edicti qui in alte rius et. h. d. verbū alteri cōprehēdit vtrūqz sexuz mi nores et furiosos. h. d. C No. qd dixi i sumario qd istud verbū alterius cōprehendit masculinuz et femininum. C No. tex. qd dñs est obligatus. C No. in ver. i furio si. tutore et curatore egparari. C Itz no. qd quādo agit co tra furiosuz dz formari libellus i persona curatoris. C Op. qd dñs dicit fideiussor: serui. vt. l. cū filius. d. ver. obli. et no. in. l. sed si dānū. s. sed si creditor. j. e. sed mu lier no pot itecedere: qd h; exceptionē velleiani. ergo et. So. hic in re ppria. ad qd facit. l. de die. s. i. s. qui sa tisda. co. C Itz no. qd ista demādatio seu cōstitutio pe culij no finit morte mādātis seu pstituentis et. C No. et pupillū cū tutoris auctoritate no posse cōstituire pecu liū. et idem si esset furiosus.

Si filiuffami. C Dic exponit vltimuz verbū edicti. s. negocium gestū est et. et incipit declarare qn dicit negociū gestū. et primo de negotio extraiudiciali. et glo. diuidit. tu dic qd iste est pprie. s. vsqz ad. s. ex furtiua. et diuidit i tres ptes pncipales. primo format tres qōnes in persona duoz. s. serui et filij. secudo incipit ad illas ridere circa

personā serui. tertio circa personā filij. secūda ibi. et est veri. tertia ibi. sed si fili. Item secūda pars diuidit in .vij. partes. nā primo iuriscō. respōdet ad prim. i. q. dū seruus fideiussit: qd ita demū obligat dñm si fideiussit i cā peculiari. secus si extra causaz peculiare. secundo re spōdet ad tertiā. q. dum seruus mādauit. et similiter ibi distinguit in cā peculiari vel no: et tene primaz lec. glo. tertio dicit qd distinctio adhibita in mādatarario serui no admittit in fideiussore filij: sed indistincte dicit patrē d peculio teneri. quarto dicit distinctionē adhibita in mādatarario serui habere locū: etiā in fideiussore et ipius sui. quinto qd est dictū in fideiussore filij: dicit habere locū etiā in mādatarario ipius. sexto qd dictū est in fideiussore et mādatarario filij qd agunt de peculio dicit habere locū qn fideiubet vel soluit patri credito: alias mādatarari soluens solutū condicit: et fideiussori dato a filio co tra patre succurrit. et fideiussor: exceptioe doli iuuat. septi mo dicit dñm obligari ex facto serui extraiudiciali. sec ex negotio iudiciali: siue iudiciū agitet coraz arbitro si ue corā iudice. secūd a ibi. iulianus quoqz. tertia ibi. cui cōgruit. quarta ibi. idē accipiat. quinta ibi. deniqz. sexta ibi. qd si filius. septima ibi. si seruus. Itz tertia pars pncipalis diuidit in duas partes. et primo dicit qd fili fide iubendo: vel mādādo indistincte obligat patrē no di stinguedo in cā peculiari vel non. se cūdo qd dictū ē patre obligari ex facto filij extraiudiciali idistincte habet locū etiā in iudiciali: siue iudiciū agat coraz arbitro si ue corā iudice. itz qnqz et quotiescūqz in iudicio in terueniat. secūda ibi. qre ex cōpromisso. C Venio igif ad secundā partē pncipalē: qd prima est clara. et exami nemus hūc. s. per partes. et ista secūda pars. h. d. Ser uus fideiubēdo vel mādādo extra cām de peculio no obligat dñm de peculio: sed fideiussori dato a filio con tra patrē hac actione succurritur si ipse ē credito: alias mādatararius totū cōdicit et fideiussor: vtitur exceptione hoc dicit. C No. qd de duobus interrogatis simul pot in diuersis orationibus responderi. C Secūdo no. qd cōgrua debet fieri responsio ne iuris ordo in ridendo puertat. C Tercio no. qd intercessio dicit officii ad qd. l. i. i. prin. j. ad velle. C Glo. et guil. qrunz hic. an actio de peculio sit ppriuz nomē actionis. dic vt hic per eos pro quibus facit tex. in. l. ticius. j. de re iudi. et isti. qd cū eo. s. ita tamē. et vt tex. in. l. is quoqz. et in. l. si me. s. si. de exercito. et ibi glo. no. dic de hoc vt per guil.

Ex. s. sequenti. C Qui venit contra laudum ipso iure nullum non in cidit in penam.

Si seruus. C Hec est septima pars. et hoc no obligatur cōpromisso. h. d. et intelligo hoc veruz in cōpromisso in arbitru. secus in arbitratorem. tūc enim est quedaz trāfactio: vt i auē. vt disse. iudi. s. si vero cō tigenit. Et sic quidā cōtractus. sicut ergo obligat dñm de peculio cōtrahendo: ita et in arbitratorem cōpromit tendo. qd no. C No. qd sicut seruus no pot esse in iudi cio: vt. l. seru. C. de iudi. ita nec cōpromittere: quoniā arbitraria sunt redacta ad instar iudicioz: vt. l. i. C. de arbi. C Itz no. qd qui venit co tra laudū quod est ipso iure nullū in penā no incidit. pro quo facit tex. et glo. i. l. apud celsum. s. ite querit de doli excep.

Ex. s. sequenti. C Filius quādo possit cōpromittere sine pnsu pñs.

Sed et si filius. C Hec ē tertia pars pncipalis. et h. d. dicit. C Filius fideiubēdo cōpromittēdo et cōtrahendo pa trem obligat de peculio. h. d. et i hoc differt a suo. quā differentia no. et istaz et alias differentias hēs plene. C. qd cū eo. in. l. nulla res. C No. qd eadem obligatio est numero illa qua tenet: et pater et filius. C Item no. qd origo actionis no attendit. C Itz no. qd licet filius i iudicio eē no possit sine pnsu pñs: vt. l. si. s. necessitate.

Si fili... de duobus... veniens co... tra laudum... nullu no... incidit in... penam... dicit tex... no. i. c. examina... ta. de cofir... vi. vel iuti... qd et no... potest emolo... gari lauduz... super quo... si pcedit ppro... missuz. Itz... ad hoc facit... glo. no. i. l. si... patron. j. si... quis i frau... pa. p istuz... tex. die bal... in. l. ij. in. i... col. C. d. ex... ce. rei iudi... si co tra lau... du nulla pot... est opponi... exce ptio poterit... opponi exce... ptio q com... promissuz e... nulluz. facit... l. viuis. et... ibi bar. de... te sta. mili. ADDE... an incidat... i pena qui... con trauenit lau... do nullo bal... dus cofilio... xxvij. li. iij... et an lauduz... possit emo... logari nullo... pcedente co... promisso pe... de ancha. co... filio. cclxij.

C Idē scribit. et adde quod bar. i. l. si finita. §. si de vectigalibus. de dā. in fec. in vlti. col. itel ligit istū tex. habere locū quādo i certa quātitate cōdēnatur si lius: et nō in publicatiōe bonorum. Item quādo nec cōdēnatur in absentia. quod intellige qñ semper fuit abfens. sec? si fuit litem cōtēstatū et postea se abfentauit: qz tenetur propter quasi cōtractum in iudicio in cōtēstatōe. per no. in. l. ij. §. de pte. sti. p. gl. et dor. l. si in abfentia condēnatur tenebit pater. §. hoc vltimū nō ē sine scrupu lo. primo: qz vbi alias sentētia nocet. tertio nūqz nocet quādo fertur in absentem: l. si sit cōtēst. l. iuxta no. i. l. qui repudiātes. §. d. iof. test. et p. bar. in. l. cō. filii. de ver. obli. Itē quia iste §. loquit in quasi cōtractu sentētie que imediate ordinatur ad id quod imediate deuenit in sentētia. que ratio cessat in quasi cōtractu qui fit p cōtēsta. et vide Jo. de imo. in. d. §. si de vectigalibus.

de bo. que lib. tamē cōpromittere pōt: vt hic s3 Guil. s3 ego dico qz de hoc est glo. in. d. §. neces sitatē. **C** Sed cōtra hoc op. de. l. i. C. d. arbi. vbi arbitria sūt redacta ad instar iudiciōz. dicit gl. qd est vey. interdū tamē fallit: vt p3 in. l. qd er go. §. ex cōpromisso. s. de his qui no. infa. et l. si dictū. §. i. de euic. Alij dicūt qz hoc est veruz: qñ ex snia arbitri orif actio. tu dic et meli. aut agif ex snia arbitri tāqz ex iudicio. et tūc d3 pntire: vt. l. cū antea. et. l. ne in arbitris. C. de arbi. aut agitur ex cōtractu. et tūc secus: qd no. multum. huic etiam adde. l. post legatū. §. si filius. d. his qui. vt idignis.

Et §. sequenti.

C An p litis ptesta. ptabat vel qñ: ibi. Venio ad pāmū. Et qd in his que veniunt ante li. cōtēstatā: ibi. Sed. Et quare dicat qñ cōtrahi nō cōtrahi: ibi. Itē circa. Et an ex snia iterlocuto ria orif actio in factū: ibi. Itē qro. Et an verū sit qz iudicia et stipulatiōes egpenf: ibi. Venio. Et an origo actiōis debeat attendi: ibi. Venio ad quartū.

Idem scribit. **C** Istū. §. diuifi. cū precedēb. et .h. d. In iudicio quasi ptabat: et iō iudicati p tenef pāmē actiōis origine nō inspecta. hoc dicit. **C** No. qz in iudicio qñ ptabat. **C** Itēz no. qz iste qñ ptract? celebrat ex sententia. exponit. n. gl. iudicio. i. snia. alibi dicit qz iste quasi ptract? celebrat litis ptestatiōe: vt no. in. l. ij. in. fi. d. pto. stipu. dic vt ibi. Itē no. qz ex snia orif obligatio qd dic vt dixi in. l. iulia. verū debitorē. s. de pdi. inde. **C** Itē no. qz iudicia sūt qñ cōtractus. qd valet ad materiā moze et c. **C** Itēz no. qz iudicia et stipulatiōes equipant. **C** Itē no. qz actio nō sōmif ei? naturā in cuius locū subrogat. **C** Itē no. qz actio de peculio nō est p pāmū nomē actio nis. **C** Venio ad pāmū et oppo. hic dicit qz i iudicijs ptabat. et glo. exponit. i. in snia. ptra. imo videt qz in lit. cōtē. fiat qñ ptract? vt no. i glo. magna. in. l. ij. de pto. stipu. Solu. in iudicio sūt duo qñ ptract?. vnus est qui fit per lit. cōtē. et ille obligat me ipsi instantie iudicij: et operat esse ctū: vt postmodū iudiciū i sequētibz actibus possit agitari: adeo qz post li. cōtē. iudex potest pcedere me absente. qui quidē iudex hoc face re nō posset ante li. cōtē. qz ante li. cōtēsta. super negocio pncipali nō pōt pcedi ad diffinitūā: vt no. in. auf. qui semel. quō et quādo iudex fm cōm opī. et extra de dolo et cōtu. c. cāz que. et. c. put nobis. sed pcedit ad captionē pignozū et ad missionē in possessionē p mensura debiti de clarati: vt. l. cū pponas. et auē. ei qui. C. de bo. auc. iud. pos. et ad alia remedia de quib? in. l. i. de suspes. tuto. j. et in. l. i. §. si quis ius dicē. non obrē. Alius est quasi ptract? qui fit in iudicio p snie plationē: et ita loquitur hec glo. et iste quasi cōtract? qui fit per actū snie obligat me nō istā tie: qz iam est finita per snie plationē: vt. l. termi nato. C. de fruc. et li. expē. et qz snia iponit finem cōtrouersie: s3 obligat me stare ei qd in snia cōti nef. hinc est qz ex ista snia orif quedā actio iudi cati seu in factū. qd idē est: vt. C. de rebus cre. l. actoz. Logo: eniz obseruare qd in snia pntef. et sic bene obligo: sicut quocūqz cōtractu. **C** Itē circa hoc quero? dixi qz per li. cōtē. qñ ptabat. quero quid in his que emergunt ante conte. li. an in his dicat qñ ptabat? Dico qz sic. nā qñs in eis nō cōtēstet lis expresse: tamē qñ cōtēstet: vt no. in. c. prudentiā. §. iij. de offi. dele. si ergo qñ ptestat: ergo qñ cōtrahit. qd multū no. et de

hoc est tex. expresse in. l. de etate. §. qui iterro gatus. de interro. ac. nā in ipsa interrogatioe et rñsione qñ cōtrahit: et tamē fit interrogatio ante li. cōtē. vt co. ti. l. i. et c. **C** Itē circa istud qro qre glo. exposuit hic ptabat. i. quasi ptabat: Rñ. iō sic exposuit: qz quādo aliqz qñ ptabat vtriusqz cōsensus nō est necessari? et est videre i nego ciorū gestore qui ignorāte dño imo ē iuito ge rit: vt. l. soluedo. s. de nego. ge. Si aut vtriusqz cōsensus esset necessari? eēt verus cōtractus: vt .l. i. §. de pac. Sed ptra istud op. tu dicis qz hic nō est cōsensus. cōtra nā lex dicit qz ex snia orif actio in factū: vt. l. actoz. C. de re. cre. et hic. S3 actio p supponit obligationē ciuile et naturalēz. nā ex sola ciuili nō orif: vt no. in. l. de obli. i. pñ. sed ex vtraqz: vt no. in. l. iurisgentiū. §. quinimo de pac. et in. l. fideiussor. §. fideiussor. d. fideiuf. sed hic est ciuili tantū ex snia: que snia est ac? ciuili: vt. l. actus legitimi. d. reg. iur. qz actus ci uilis aliū actū ciuile inducit nō naturalē. nō aut est naturalis quoniā cōsensu causat: vt. l. i. §. de pac. hic aut nō est cōsensus vt dicis: sed potius dissensus: qz iudiciū reddif i inuicū: vt. l. iter sti pulantē. §. i. d. ver. ob. ergo et c. **C** De. soluit istud ptabatū et male dicit. dicit eniz qz hic est quedaz tacita obligatio ex qua orif actio ex re iudicata. Alij dicūt qz hic est verus cōsensus ex quo cau saf naturalis. nā in iudicio quasi ptabat: vt hic sed oīs cōtract? h3 in se cōsensuz: vt. d. l. i. §. de pac. ergo et quasi ptract?. et p psequēs obligationēz naturalē. nā arguit de cōtractu ad quasi cōtra ctū: vt in. l. de ac. §. i. et l. i. p. uberes. j. de auc. tu. et l. si ex duobus. s. d. nego. ge. cū si. itez ille dicit pntire qui cām cōtradiciēdi nō habet. j. solu. ma. l. ij. §. volūtate. sed lata snia declarat qz ille qui cōdēnatus est nō habuit bonā cāz vel iustā cōtradiciēdi. ergo videt cōsentire: et ex illo pten su nasci naturalē ex snia et ex quasi cōtractu iudi cij. itē coacta volūtās: volūtās est: vt. l. i. C. ex q. cau. infa. irro. et in. l. si mulier. §. si metū. s. quod me. cā. ergo et cōsensus a quo causatur natura lis. itē licitū est argu. d. sen. ad vlti. volū. vt. l. nō est mirū. s. de pig. ac. sed ex vltima volūtate orif actio. ergo et c. Itē ille qui nō appellat videtur pntire iudicatis: vt. l. ticius d. ap. et l. ab eo. C. quō et qñ iudex. et dixi in. l. interdū. s. de cōdi. in debi. do. Fran. de pñis dicit aliter et meli? qz hic nō fit tacita obligatio: vt voluit **C** De. nec expref sa vt alij voluerūt: vt. s. dixi imo potius fit ficta. ad qd videt satis suadere qz hic dicit qz in iudi cijs quasi cōtrahit a quo causat naturalis obli gatio. nā etiā video i quasi cōtractu qz tuto: ge rit negocia infantis: et obligatur actōe tutele ex quasi cōtractu: et sibi obligat infantē qui nulluz habet cōsensus: hoc etiā video in negociōz ge store qui gerit negociū furiosi qui nulluz habet cōsensus: vt de vtroqz pbat in. l. de obli. que ex quasi cōtractu. §. i. et ij. **C** Preterea tex. est expref sus in. l. de obli. que ex quasi cōtractu post pñ. qz in quasi cōtractu nō est cōsensus. **C** Preterea de necessitate qñ ptractus nō est qz quis cōsen tiat: vt pbatur in oibus legib? que de quasi cō tractibus loquūtur. nā cōsensus dicit mihi actū simul fieri: vt. l. consensu. de ac. et obli. et l. i. §. de pac. siue ergo accipiā cōtractū negociōz: siue tutele siue cōionis: ita qz incido in cōi diuindun do nō est dare simul cōsentire. nam si ego gero absentis negocia certe nil sentit meuz simul: s3 bene dico qd ibi est sensus: quibz vnus agit et sic sentit. itē pbatur in cōdictiōe indebiti que dicit tur obligatio ex quasi cōtractu: et tamē constat

C Circa hoc quero. per li. cōtē. quasi cōtra hitur: s3 qd de his que sūt ante li. cōtē. an qua si cōtrahit. adde no. per bar. post gl. in. l. ij. §. i. j. de pte. sti. et quid i his in quib? lis nō cōtēstet. vide bar. in .l. nihil. s. de procur. et qd ibi dixi. idēz dicat i iura mento: vt. l. depositi. j. e. §. i. Et add qd per sentē tiam etiam quasi cōtra hit si sit con dēnatoz: se cus si absolu toz. s3 bal. in. l. si. C. si plu. vna sen tētia. et in. l. eos. §. ne te mere i fi. C. de appcl. Et ista faciūt an i incidēt: vel emergēt fit lis ptestada: d quo p bal. i auē. fi quis i. iij. col. C. d. testi. et i. l. ij. C. de or. cog. et ibi et dicit bal. qz i exceptioni bus nō qua si cōtrahit. et sic lis non cōtēstet: qz excipiēdo ne mo obligat.

... de bo. que lib. tamē cōpromittere pōt: vt hic s3 Guil. s3 ego dico qz de hoc est glo. in. d. §. neces sitatē. **C** Sed cōtra hoc op. de. l. i. C. d. arbi. vbi arbitria sūt redacta ad instar iudiciōz. dicit gl. qd est vey. interdū tamē fallit: vt p3 in. l. qd er go. §. ex cōpromisso. s. de his qui no. infa. et l. si dictū. §. i. de euic. Alij dicūt qz hoc est veruz: qñ ex snia arbitri orif actio. tu dic et meli. aut agif ex snia arbitri tāqz ex iudicio. et tūc d3 pntire: vt. l. cū antea. et. l. ne in arbitris. C. de arbi. aut agitur ex cōtractu. et tūc secus: qd no. multum. huic etiam adde. l. post legatū. §. si filius. d. his qui. vt idignis.

manifeste iter solvente et recipiente consensu non interuenisse: sed potius errorem qui consensus impedit: ut. l. si per errorem. §. de iuris. om. iudi. et tunc video quod obligat condictione debiti. nam si consentiat soluendo: errat tamen in causa solutionis. circa quod vide glo. in. l. i. in prin. §. de condi. ide. Item in alijs ubi dicat istum consensum fictum et subauditum a lege ex quo possit naturalis obligatio procedere. et iste est proprius: modus loquendi quod lex fingat istum consensum quod si dicat tacitus vel verus: ut illi dicere voluerunt. et idem dicat in alijs quasi tractibus in quibus dicat istum consensum fictum et subauditum a lege ex quo obligatio naturalis possit procedere. vnde concludo quod ex sententia omnis obligatio naturalis causata a consensu ficto qui dicitur esse in illo quasi tractu iudiciali: et sic oportet te intelligere. Item illud quod facit iudex videlicet facere pars: ut. l. si ob. cam. C. de iur. et no. in. l. i. §. hec verba. ne vis fiat ei. Preterea de hoc non est mirandum quod lex presumat consensum. nam si lex facit quod presumat tractum ubi non est: ut. l. vnica. C. de rei vxo. ac. multo magis potest presumere consensum. facit. l. veditate. §. i. de iur. nec potest procedere illud quod de. dicitur quod est tacita obligatio ex qua omnis actio: quod lex dicitur quod extra id quod agit tacita nascitur obligatio: et id non est verum quod tacite nec expresse agatur: ut. l. si is qui. §. si libero. §. comodat. non est ergo verum dicere quod sit tacita obligatio siue loquamur in personibus siue in obligatione bonorum siue quocumque semper resultat ex eo quod licet non sit expressus tacite tamen pars consentit ut. l. postquam liti. C. de pac. sed in. d. §. si libero dicit extra id quod agit. at inter ipsos non agit tacite vel expresse: sed agit ut dixi. ad id quod alij dicebant quod hic est verus consensus. probat ipsi quod in iudicio quasi tractibus etc. Rursum quod hoc non procedit. nam non sequitur omnis contractus habet in se consensum. ergo et omnis quasi contractus: quod hoc est falsum: ut patet in istis ob. que ex quasi tractu nascuntur. circa prin. et per totum. et sic non est ibi consensus: et tamen non est mirum si est ibi naturalis. nec ob. quod possumus arguere de contractu ad quasi contractum: quod id est verum: vbi diuersitas causarum inducit obligationem: sed diuersitas causarum est. ergo etc. et quod sit diuersitas causarum patet: quod obligatio naturalis ex quasi tractu causatur a consensu. sed in quasi contractu non est consensus. ergo in hoc non sunt pares: ut dixi. et si tu dicis nonne actio et obligatio ex quasi tractu reperiuntur per totum titulum de obligat. que ex quasi contractu. So. dico quod non sequitur est dare obligationem ex quasi contractu. ergo ibi est dare consensus: quod dico quod ibi est naturalis. si ficta: que si in veritate non habeat consensus: tamen in veritate lex fingit. sed si esset consensus verus vel tacitus non diceretur ficta sed presumpta obligatio causata a consensu presumpto. et sic est ar. i. §. nostro quod i. quod habet quasi tractu sit dare obligationem fictam. Item ad illud quod dicitur quod qui non habet causam tradicendi per §. voluntate etc. Rursum quod non est verum: quod ibi loquitur in casu specialissimo: ut no. i. l. qui ad certum §. locati. coniuncta. l. dot. e. ti. Preterea posito quod sit argumentum verum: tamen tunc non est consensus tacitus vel presumptus sed fictus: cum tunc ibi dicat videlicet quod verbum videlicet habet impoprietate denotare et fictionem: ut. l. naturaliter. in prin. de acqren. pos. Item ad aliud quod dicitur quod coacta voluntas: voluntas est etc. Rursum et dico quod in iudicio nulla est voluntas et coacta: sed omnino in inuitum redduntur: est enim voluntas ficta et non vera: siue dicas esse liberam vel coactam. et si tu dicis veritas et fictio equo parantur: ut no. i. l. si filius. §. si cer. pe. ergo sicut vera voluntas et verus consensus inducunt obliga-

tionem: ita et ficta debet inducere. fateor argumentum istud quod idem inducit: sed disputatio nostra in qua sumus est solum de causa inducere obligationem naturalem. si an sit consensus verus: an victus an presumptus seu tacitus. et dico quod fictus: ut. §. dixi. Sed tamen circa hoc diceretur quod non est consensus verus nec tacitus nec fictus. Ad contrarium respondeo et dico quod hic est civilis sola que habet effectum naturalis per auctoritatem statuentis: ut dicimus in rescripto principis et in edicto pretoris et si. et hoc est quod voluit dicere azo in. l. frater a fratre. §. de p. di. inde. dicens quod illa civilis habet effectum naturalis: sed circa hoc ego quero: vnde ista actio iudicati seu i factus omnis. tex. h. d. quod ex re iudicata. quod intelligitur quod oriatur ex sententia non immediate: sed ex obligatione que causatur ex sententia tamquam ex materia: ut hic secundum Guil. ad quod facit. l. iij. §. soluisse. de re iudi. et l. cirographis §. labeo. de adm. tuto. quod no. quod decidit. quod an ista actio sit naturalis vel datiuia. nam videlicet naturalis: quoniam vbi cumque est dare materiam ex qua nascitur possit actio semper est naturalis: ut. l. iurisdictionum. post prin. §. de pac. sed hic habes expressum quod est obligatio ex quasi contractu: et sic est naturalis et non datiuia. Item quero an ex sententia interlocutoria oriatur actio in factum sicut ex diffinitiuia. dic quod sic: ut. l. i. §. si quis ius di. non obtem. et l. cum non solui. §. i. de bo. que libe. et vide que dixi. §. de iure iuran. l. nam et postea. §. si. C. quero an quod hic dicitur habeat locum in sententia arbitri. vide de hoc §. de re iudi. l. i. C. Aenio ad secundum notabile in quo dixi quod iudicia et stipulationes equipantur. et ex hoc collige ar. ad. q. offerit libellus contra principales. et procurator: nunc quod litis contestatio videlicet inutilis: et quod ex ea sequitur non valet: sicut esset inutilis stipulatio si vnde interrogaretur et alter responderet. illa enim persona intelligitur in stipulatione que fuit expressa et nulla alia: ut. l. si ita stipular §. gnifogonus. de ver. ob. posset tamen defendi: quod licet non ageret procurator: domino nisi presente. in iudicijs tamen sic. vnde magis videtur idem factum domini et procuratoris in iudicio quam in contractu: ut. §. de cura. l. i. cause. §. si. facit. §. si quis cau. l. pe. Item alibi contra alium offertur libellus et alter respondet et valet iudicium: ut in aut. causa que fit cum monacho. C. de epis. et de. et C. de bo. ma. l. i. non ob. hec similitudo: quod in multis est differentia cum reddatur iudicium in inuitum et non stipulatio. item in stipulatione tractamus vere in iudicijs quasi contrahimus ut hic quod est notandum. Aenio ad tertium notabile. si quod actio non sortitur naturam eius in cuius locum subrogatur. quod examina ut per By. in. l. si eum. §. qui iniuriarum. si quis cau. Aenio ad quartum notabile quod origo actionis non debet attendi. de quo hic per glo. et Guil. ex quo no. ar. ad. q. super crimine quod ingerit penas sanguinis non potest transigi: ut. l. transigere. C. de transac. si fiat statutum quod imponatur pena pecuniaria: non videlicet quod possit transigi ut hic: quia non origine etc. ad. quod facit. l. quod ad statutum. §. de penis. Item facit ad. q. domini mei in. l. pe. §. ad crimen. §. de pub. iudi. si statutum imponitur pena pecuniaria pro homicidio an possit interuenire procurator. et si attendimus originem non posset: ut. l. quod vi. C. de adul. et ibi no. secus si non attendimus originem ut hic: tamen in hoc debemus seruare consuetudinem: ut. l. cum in fundo. §. si fundus. §. de iure do. et vide de hoc etiam per dominum meum i. l. seruum quoque. §. publice. §. de procu. Aenio ad quintum notabile quod dixi ex sententia etc. ad quod facit. l. iij. §. soluisse. et l. si intra. de re iudi. quod examinaui. §. i primo notabili. Ad quod tamen oppo. glo.

¶ C. quero an ex sententia. vide bal. i. l. i. in fi. C. com. vel episc. glo. in. d. l. cum non solum. §. necessitate. l. iij. col. in ver. sequitur. de bo. §. lib. et ibi etiam per Bar. et plenius per bar. in. l. a diuo. in psci. in vl. §. de iudi. et ibi per alios. et per Jmo. i. l. quod iussit. in vl. col. e. ti.

Et his

Si ope

de. l. fi. C. de usu rei iudi. z non soluit. dic qz ideo ibi: qz odio vsurarū: qz vsure centesime non currunt.

Ex. s. sequenti.

¶ An pater teneatur de peculio pro delicto filij.

Ex furtiva causa. **¶** Ex maleficio non dat hec actō nisi inquantuz locupletat peculiu. hoc dicit. alios casus vide: vt no. in. l. cum ancilla. quod cū eo. C. Sed contra istuz. s. oppo. de. s. s. proxi. Solu. ibi pater non cōuenitur ex delicto filij: sed ex quasi cōtractu. z sic nō obstat. demū ergo filio condēnato actione ex maleficio pater cōuenitur de peculio. Bone ergo filiu cōueniri p dictione furtiua vel. l. acquilia. z est contumax. queritur primo nunquid possit fieri missio in bonis filij. vide tur qz nō: quia filio agenti z fugienti. i. conuento pater debet cōsentire. sed hic non cōsentit. ergo zc. sed circa hoc dico qz interdus filius fugiendo facit aliquē actū. z tunc pater cogitur cōsentire. Interdus fugiendo nō facit aliquē actuz. z tunc nō cogitur ei cōsentire: quod non est: vt. j. de euic. l. si dictum. s. pe.

Si filius. Qui obligatur saluam facere rem publicam non obligatur d quolibet singulari. hoc dicit. C. No. qz pater obligat est zc. de quo dic: vt. s. in. l. i. no. qz non est recta allegatio de delicto in cōmittēdo ad delictum omittēdo. ad quod facit. l. in totum. s. fi. j. de impen. in rebus do. fa. z. l. famosa. j. so. ma. In contrariuz facit. l. iniuriarū. s. si quis de omnibus. j. de iniur. z. l. i. peratores. j. ad municipales. Solu. vt no. in illis. C. No. qz maius est delictuz in cōmittēdo qz in omittēdo. C. Oppo. de. l. quatiens. j. ad municipa. vbi tenetur in solidum. Solu. aut pater cōtradicit expresse: z nō tenetur nisi de peculio: vt hic. aut non. z tunc tenetur in solidum: vt in contrario quod est eo ipso qz scit eum esse decurionē z nō cōtradicit. C. Sed contra hoc oppo. de. l. lucius. j. de admi. tuto. Respon. supradicta pcedunt in officio publico auctoritate z vtilitate. sed lex contraria procedit in officio publico auctoritate: sed vtilitate priuato. C. S. contra hoc oppo. in sti. de excusa. tuto. in. s. i. Sol. aut tuto: a iudice datur. z tunc qualitercunqz pater approbat tenetur zc. Ex. l. sequenti.

¶ Remittere est dare qz valet ad multa.

¶ Peculium. C. Ducusqz iuricon. ex posuit sba edicti ex quo agitur tribus modis. s. de peculio z de in rem verso. z quod iussu. modo est videndum quid sit peculium. z ista. l. diuiditur in quattuor: partes. nam primo ponit dictum. secundo rationem dicti. tertio illam probat. quarto illam limitat. secunda ibi. nam cum. tertia ibi. sed hoc. quarta ibi. si vero. z breuiter hoc intendit. Peculiu sola voluntate dñi constituitur interueniēte traditione vera vel ficta. secus si nulla traditio interueniat. hoc dicit. C. No. generalem diffinitiones peculij. no. qz illius est concessio cuius est ablatio vel diminutio. C. Item no. qz remittere est dare. ad quod. l. si mulier. s. de condi. ob causaz. no. qz constituere se debitorē alterius non est dare quod valet ad multa. Venio ad apparatus z oppo. de. l. non solum. z. l. qz tuberonis. s. sunt quidā. j. eo. So. vt i distictione quā ibi feci.

Ex his. C. Dic ponitur conclusio supradictorum. z hoc dicit. Peculiu non potest constitui domino ignorāte: licet posset diminui si seruus etiam ex delicto eius debitor: constituitur. hoc dicit. et habet duas partes. nam ponit primo qz peculiu ignorante domino constitui non pōt. secūdo qz ignorante dño diminui pōt. secūda ibi. sed sepe zc.

Si opem. C. Iste. s. cadit in sumario pcedentis. s. nam sicut. s. diminuitur peculium ex furto serui: ita z quando opem ipse facit in eo quod a fure consequi non potest. no. qz de peculio dominus non deducit hoc quod aliunde confeg

potest. C. Oppo. z hic aduerte: quia forte est. nam debes scire qz dominus non deducit penam: sed simplicē rem a seruo subtractā: vt. s. sed si damnum. s. est autem questionis. j. eo. Item debes scire qz ferens opem furto non tenetur condictione furtiua. hic autem dicitur qz seruus opem ferens conuenitur in eo quod non potest cōsequi a fure ergo zc. So. glo. duobus modis. tu dic melius: vt ibi dixi zc.

Si ere alieno. C. Hic dicit qz sicut dirimitur peculium ignorāte domino: ita etiam augetur. z breuiter hoc intendit. Licet ipsuz ius vniuersale dirimatur: corpora tamen diminui non dicuntur hoc dicit. de hoc dixi plene. j. de impen. in rebus do. fa. l. quod dicitur. glo. hic format vnam. q. dic vt in ea zc.

Non solum. C. In peculio vicarij domini z ordinarij voluntas inspicitur zc. hic non sunt alia zc.

¶ Depositi. C. In negotio gesto computantur contractus depositi z precarij: z iuramenti delatio a filio facta. hoc dicit. z in. s. peculium qui sequitur ponitur deriuatio nominis peculij. zc.

¶ Instinctio. C. Hic incipit psequi verba diffinitionis. z hoc prosequitur p duas chartas. z primo exponit quid est dictum permissu domini zc.

¶ Nam tuberonis. C. Infortia habetur pro consensu in his que sunt modi ci p iudicij. secus si magni. hoc dicit. z de his verbis habes qz hec verba permissu domini nō requirunt expresse permissione: sed tacitam directo vel per consequentiam vel per quādā patientiaz zc.

¶ Dupillum. C. Hic exponit verbū seruus positū in diffinitione zc. Ex. s. sequenti.

¶ In peculio. C. Hic exponit verbuz quod positū ē in diffinitione. C. No. qz nomina z actiones sunt tertium genus reruz per se: vt. l. mouentium. j. de ver. signi.

¶ Non statim. C. Hic exponit verbuz separatum a rationibus dominicis positum in diffinitione.

¶ Ed si damnum.

¶ Peculium. C. Hic exponit verbum deducto eo vide zc. C. Nota qz peculium intelligitur deducto eo quod debetur. facit qz creditor: eo ipso qz succedit debitori suo videat sibi soluisse de vniuersis bonis. facit. l. si cui. j. de euic.

¶ In orali. C. Si dominus orali conuentus pecuniaz prestiterit deductur de peculio. secus si ipsum seruum ex contractu vero vel quasi indistincte deductur: quod de naturali debito intelligitur: ad quod per deductionem liberabitur seruus zc.

Est autez questionis. C. Qd se mel deductum fuit verbo z re iterū non deducet. secus si verbo tantū deductio facta fuit. hoc dicit.

Quod autem. C. De peculio non deducitur qz aliunde quis consequi potest alia actione: excepta actione de peculio in qua deductio pro actione succedit zc.

Non solum. C. Abi est cōsio sui z peculij deducit vnus socius qd alteri debet. alias secus. h. d. vsqz ad. l. si seruus.

¶ In seruus. C. Si agitur de peculio vicarij deducit quod ipse d3

¶ Ex furtiua causa. C. Ex maleficio non dat hec actō nisi inquantuz locupletat peculiu. hoc dicit. alios casus vide: vt no. in. l. cum ancilla. quod cū eo. C. Sed contra istuz. s. oppo. de. s. s. proxi. Solu. ibi pater non cōuenitur ex delicto filij: sed ex quasi cōtractu. z sic nō obstat. demū ergo filio condēnato actione ex maleficio pater cōuenitur de peculio. Bone ergo filiu cōueniri p dictione furtiua vel. l. acquilia. z est contumax. queritur primo nunquid possit fieri missio in bonis filij. vide tur qz nō: quia filio agenti z fugienti. i. conuento pater debet cōsentire. sed hic non cōsentit. ergo zc. sed circa hoc dico qz interdus filius fugiendo facit aliquē actū. z tunc pater cogitur cōsentire. Interdus fugiendo nō facit aliquē actuz. z tunc nō cogitur ei cōsentire: quod non est: vt. j. de euic. l. si dictum. s. pe.

¶ Si ere alieno. C. Hic dicit qz sicut dirimitur peculium ignorāte domino: ita etiam augetur. z breuiter hoc intendit. Licet ipsuz ius vniuersale dirimatur: corpora tamen diminui non dicuntur hoc dicit. de hoc dixi plene. j. de impen. in rebus do. fa. l. quod dicitur. glo. hic format vnam. q. dic vt in ea zc.

¶ Non solum. C. In peculio vicarij domini z ordinarij voluntas inspicitur zc. hic non sunt alia zc.

¶ Depositi. C. In negotio gesto computantur contractus depositi z precarij: z iuramenti delatio a filio facta. hoc dicit. z in. s. peculium qui sequitur ponitur deriuatio nominis peculij. zc.

¶ Instinctio. C. Hic incipit psequi verba diffinitionis. z hoc prosequitur p duas chartas. z primo exponit quid est dictum permissu domini zc.

¶ Nam tuberonis. C. Infortia habetur pro consensu in his que sunt modi ci p iudicij. secus si magni. hoc dicit. z de his verbis habes qz hec verba permissu domini nō requirunt expresse permissione: sed tacitam directo vel per consequentiam vel per quādā patientiaz zc.

¶ Dupillum. C. Hic exponit verbū seruus positū in diffinitione zc.

¶ In peculio. C. Hic exponit verbuz quod positū ē in diffinitione. C. No. qz nomina z actiones sunt tertium genus reruz per se: vt. l. mouentium. j. de ver. signi.

¶ Non statim. C. Hic exponit verbuz separatum a rationibus dominicis positum in diffinitione.

¶ Ed si damnum.

¶ Peculium. C. Hic exponit verbum deducto eo vide zc. C. Nota qz peculium intelligitur deducto eo quod debetur. facit qz creditor: eo ipso qz succedit debitori suo videat sibi soluisse de vniuersis bonis. facit. l. si cui. j. de euic.

¶ In orali. C. Si dominus orali conuentus pecuniaz prestiterit deductur de peculio. secus si ipsum seruum ex contractu vero vel quasi indistincte deductur: quod de naturali debito intelligitur: ad quod per deductionem liberabitur seruus zc.

Est autez questionis. C. Qd se mel deductum fuit verbo z re iterū non deducet. secus si verbo tantū deductio facta fuit. hoc dicit.

Quod autem. C. De peculio non deducitur qz aliunde quis consequi potest alia actione: excepta actione de peculio in qua deductio pro actione succedit zc.

Non solum. C. Abi est cōsio sui z peculij deducit vnus socius qd alteri debet. alias secus. h. d. vsqz ad. l. si seruus.

¶ In seruus. C. Si agitur de peculio vicarij deducit quod ipse d3

Suma cu rone. z hunc tex. i. dno vi etricarie. alle gat ange. in h. d. st. ser. et p singulari: allegat et i. l. oes. s. luci? de his qui i frau. cre. z i .l. marcellus .s. res q. ff. ad tre. z i. l. .iij. ad. l. fal. z i. l. ij. C. de repu. here. vi eit si ee alibi q alienatio rez ptiolaz facit psume re alienatio. ne fraudule ta qd no. ad .l. oes. s. lu. cius q i frau. cre. z qd no. bar. i. l. socie tatē. s. arbi. trou. in. v. col. in. q. an possit redu. ciare redu. ctioi. j. p. so. z ange. in. l. marcell. s. res q. ad tre. bel. z in. l. in. quartā. ad. l. fal. z qd hic possit admit ti peculiu in pjudiciu cre ditor. z qd presumat in fraudē. vide jmo. p. gl. z bal. i. l. si fi lio. la. ij. so. matri. b. C. si cu be rede. vid. s. bar. i. l. fra. a fratre. ma. xime in. ro. col. de codi. indebi. c. Creditor. vide bar. in .l. fra. a fra. tre. de p. di. ide. z iste est mirabilis ca sus fm bal. i. l. ei. q. C. q. cuz eo. z ibi allegat i. gl. d. O tpe' e. allega. ui tibi i .q. no. quaz vid. i. l. ij. de regrē. reio. z ea no. et alle gat bal. in. l. no. dubiu in. vl. q. C. d. le. gi. z ea no. al legat bal. i. l. fi. in. pe. col. .C. q. cu. eo. e. Mo. istaz differētia. in ter dictionē ex pp. z ob. z iō vid. q. d. ixi s. bal. i. l. s. fi. vni. l. ij. col. d. iur. f. q. C. iod. d.

domino vel ordinario. Item quod ordinaris debet do mino. secus de eo quod ordinaris debet vicario. Item dominus non tenetur de debito vicarij non habetis peculium etc.

Ine queritur. C. Maritus tenet de peculio serui dotalis simpliciter siue ad se: siue ad uxorem pertinet. fructuarius vero vel dominus simpliciter non tenetur: sed prius conueniendus est ille ad quem negocium pertinet et in subsidium deuenitur ad alium. Idem in pluribus bonafidei possessoribus. h. d.

Interdum. C. Fructuarius potest agere contra dominum et econuerso si peculium ad eum spectans non sufficit ad sibi debitum etc.

Amma. C. Hec actio competit de eo quod dolo conuenit in peculio esse desistit: qui dolo presumitur si ademptio irritatio vel in alium translatio indebite facta fuerit. h. d.

Mo. istas presumptioes doli de eo qui intricat peculium quod prodest ad multa. C. Secundo no. de eo qui trahit ad alium cum suspicatur alium acturum: quod presumitur dolo. quod facit contra debitores qui traherunt possessionem rerum suarum ad alium etc.

Si dolo. C. Ex dolo administratoris tenetur quantum est factum locupletio. h. d.

Ancillarum. C. Nomine ancillarum et filiorum datur actio de peculio.

Constat. Heres deducit quod sibi debetur. hoc dicit.

Si seruus. C. Extraneo contra venditorem et contra emptorem actio de peculio competit pro parte et in solidum. sed ipse si venditori de eo quod sibi vel seruo eius debetur non competit contra emptorem. Emptori vero competit contra venditorem facta prius de suo peculio deductione. h. d. etc.

Si quis cum seruum. C. Ubi serui et peculij quilibet conuenitur in solidum et etiam respectu peculij quod est penes alterum: et quod presiterit ab altero persequitur. h. d. hoc huiusmodi. s. e. l. si noxali. cu. se.

Uesitum. C. Quid sit in peculio tempore rei iudicate inspicitur. hoc dicit.

Si cum herede. C. Hec actio contra heredem datur quatenus ad eum ex peculio peruenerit. sed filius cum quo contractum est: si est heres tenetur in solidum et sibi contra heredem actio est cedenda etc. hic non sunt alia.

Si annua. C. Exceptio que competit actio eius persona causa cedente actionis deficiat. alias secus. hoc dicit. Ad euidētia no. q. actio de peculio competit infra annum contra eum qui desistit esse dominus.

In dolo. C. Replicationes sunt temporales sicut actiones. h. d.

Ex duobus. C. Electio vnius ex pluribus non habentibus conditionem serui et peculij alij liberatur: sed de equitate in residuo ceteri tenentur: et quantum sit in peculio sententia tempore inspicitur. h. d. etc.

Venditor. C. Si pro peculio precium expressse non fuit constitutum hic conuenitur apud quem peculium reperitur. alias hic qui pro peculio precium nominatum recipit. h. d. etc.

A bone fidei. In contractibus bone fidei pro dolo tenentur. hoc dicit.

Creditor.

Si seruo. C. Quando quantitas petitur ut species ad aliam quantitatem non admittitur compensatio. h. d. hoc autem qualiter procedat dicitur ut tibi dixi i. l. cum fundus. s. seruum tuum ipse dicitur. s. si cer. peta.

Seruum comunem. Si cum vno peculij quod fuit apud eum qui quodam fuit socius ratio non habetur. ite si agatur contra emptorem post annum non habetur ratio eius quod est penes venditorem. secus si intra annum etc.

Eposui. C. Ubi non est peculium non potest actio de peculio interari: sed est ad alias actiones congruas recurrendum hoc dicit. etc.

Si nuptura. C. Liberatio ab obligatione de dote soluto matrimonio absque alia conditione deducitur. hoc dicit etc.

Si stichus. C. Quod debet domino seruus vicarius qui non habet peculium ex peculio ordinarij non deducitur. hoc dicit.

Seruo. C. Contractus qui celebratur venditione serui perfecta ad peculium quod penes venditorem remansit non pertinet. hoc dicit.

Ibera. C. Mo. istam. l. facit. l. cu. quis si. co. ni. etc.

On solum. C. Mo. istum casum non constituit quem debitorem. et intelligas nuda ab infertore cause. et hoc inuitur. hic vel nuda a presentia partium: de quo dicit plenissime in. l. nuda. j. de dona.

Tempore. C. Primus decretum non potest interponi occasione debiti quod certum est non posse exigi de presenti: sed possibile sit debitum iri. item pro futuro debito potest accipi fideiussor. hoc dicit.

Etiam. C. Uite contestata in actione de peculio naturale debitum potest solui: et pro eo potest fideiussor accipi. h. d.

Ex. s. sequenti.

Differentia inter ex et propter hic vide.

Seruus. C. Pro eo quod pro libertate danda accipit bone fidei possessor actio de peculio non tenetur ipse: sed verus dominus qui eum potest vendicare. C. Mo. ista differentia inter ex et propter quod ex denotat causam primam: propter causam remotam. simile. C. si seruus extero. l. i. similis est differentia inter ex et ob: ut l. no. dubiu. C. de legi. z eade est differentia inter de et ex: ut l. i. s. nunc videam. j. de coniungē. cu. emancipatis lib. etc.

Uod. C. Dubius est litis euertus. et qui iudicatur: quod actionem habet eam cedendo liberatur. h. d. C. Mo. regulam primam quaz probat glo. l. ab anastasio. C. mandati. etc.

Ex. l. sequenti.

Monasterium vendicās monachum et obtinēs cum patrimonio tenetur utli actione de peculio.

Facto. C. Ubi pater vel dominus actio de peculio personali conuenitur in deducendo omni privilegio antepositum. secus si realiter: licet inter creditores peculiares ille qui huius privilegij proponat. Itē sufficit que esse dominus cum de peculio conuenitur ite patrimonio eius quod se gerit pro libero pro peculio remittitur. h. d. primo potest regulam. z. iij. q. scdo ad eas respondet per ordinem. C. Mo. ex isto seruo quid ergo ar. q. si aliquis se gerit pro libero et postea monasterium aliquod eum vendicat in seruum cum toto patrimonio quod monasterium tenet de illo patrimonio utli actione de peculio. ut hic etc.

Filius. C. Si is de cuius peculio agitur lite pendente decedat quantum sit in peculio mortis tempore inspicitur. si ei legetur peculium tempore inspicitur quo dies legati cedat cum omni incremento

betur no. q
cedendo qd
actionē libe
ratur q nū.
qz h3 locū si
tibi obligat
essim ex cul
pa vel delict
to meo: quia
et cedēdo a
ctiones non
liberor. ita
dicit. d. Jo.
ad intellectū
huius tex. in
l. si constāte.
§. si vxor. so.
ma. l3 gl. ibi
contra tene
at. z p. inia.
d. io. est ter.
l. l. et. §. si. iū
tis pcedē ti
us. sol. m. a.
itē fallit si qf
velit cedere
actionē quā
bz §. ipmiz
agentē eadē
actōe: q: cū
fieri nō pos
set nō libera
tur: scd3 di
z bar. in. l. si
filito. la. i. in
prin. sol. ma.
Itē ē verū si
culpa ei si p
iputari qua
re nō exigit
alias scul. l.
si titio fun.
d. z ibi no.
de condi. z
demō. z hic
adde qd nō.
Bar. in. l. iu
lianuo. §. pe.
que icipit si
vēditōr. j. d.
act. ep. z gl.
in. l. ij. §. itē
labeo. in. §.
experiaris. j.
ne quid i lo
co publico.
C Error in
quē. Et intel
ligit bal. l. l.
i. in. i. col. C.
de condi.
indebi. licet
aliqui ibi ali
ter intelligit
istum tex.
b. Quidā in
in prin. l. su /
per verbo d
peculio sc.
not. istū tex.
per quē bar.
decidit not.
q. in. l. si cuz
dotē. §. si. in
fi. j. so. ma. z
i eodē ponit
casum. bal.
in. l. si i reb
in. ij. col. C.
d iure do.

sed si legetur extraneo rerum tantuz incrementū accedit zc.

¶ Ali ex heredibus.

C Is cui legatur seruus hereditarius domini pro debito domini nō tenetur. h. d.

C Quā actio de peculio est annalis. Rubrica.

¶ Retor ait.

¶ Quesitum. C Alias ē. l. z est nota

bilis ad duo. si in libello proponant due actōes que electione tollunt. pcedit iudicium si nō op ponat. Item error in quem quis deducit asser tione aduersarij potest corrigi post diffinitiuam sententiā. h. d. z sic pone casum fm tertiam lec. hic positā: z intellige hoc per in integrum resti tutionē ex causa iusti erroris: vt. §. quod cuz eo. l. sed si in fi. z dixi in. l. habebat. in prin. §. de in stito. z. j. de confes. l. si deiussor. in prin.

C De in rem uerso. Rubrica.

¶ Ibi qui. C Actio de in re

verso ē necessaria vbi deficit actio de peculio. Itē est vtilis: vt si concurrat cuz agentibus de peculio preferatur. Item si agens de peculio preoccupet. actio de in rem verso extinguitur si qd versum est soluitur. alias secus zc.

¶ Ali nummis. Datum p

videtur in rem versum: nisi quatenus ex cedit serui precium. h. dicit ista. l.

¶ Hod si.

¶ Si mutuatus. C Suffi

um vtiliter ee ceptum. item si pluribus ex eadez causa competit hec actio: melior est conditio oc cupantis zc.

¶ Res. C In rebus nō necessa

rijs veruz precium in ne cessarijs precū cōuentū ispicitur. h. d.

¶ Placet. C Diuiditur in duas pres.

primo quādo seruus gessit ab initio negociuz peculiare. secūdo quādo ab in itio gessit negocia domini. secūda incipit in. l. z ideo. §. plane. z breuiter. h. d. Si seruus ab in itio peculiare negocium gerat actio de in re ver so locū habet. si seruus in rez domini vertat ani mo dominum obligandi. secus si facto domini vel alterius seu facto serui non animo dominuz obligandi. sed si ab initio gerat negocium do mini cum quocunqz modo in rem domini verta tur hec actio locuz habet zc.

¶ Pro patre.

¶ Versum. C Non videt

ur versum. h. d.

¶ Si domini. C Si pater vel domi

nus soluit debitum nō videtur in rem eius versum. z si pater vel domi nus cedat definit versum. secus si donet nisi aīo remunerandi. h. d.

¶ Idemqz. Euanescit actio de in

rem verso si dominus cedat seruo z remāet actio de peculio: nec recō

ualescit si postea seruus cedat zc.

¶ Idem tractat. C Si filius vna cum patre cor reus soluat videtur in rem patris vertere quate nus de pecunia ad patrem puenit. h. d.

¶ In rem. C Eo casu quo vnus ex socijs potest pro peculio quod est apud alterum actioe de peculio conueniri: eo casu potest cōueniri p eo quod in rez alterius versum est: si cessat actō de peculio. zc.

¶ Filius. C Filius constituen do non dicitur in rem patris vertere nisi soluat. h. d.

¶ Adam. C Qui agit actioe de peculio consequitur quod superest deducto eo qd do mino debetur. sed qui agit de in rem verso con sequitur quod superest in eo quod dominus de dit pro re. hoc dicit zc.

¶ Seruus. C Ad hanc actionē sufficit negocium vti liter ceptum: sicut in actione mandati nego. gestoruz.

¶ Cū sticho. C De eo quod datur vicario si in rem domi ni vertatur agitur hac actione sz eius naturam. Si vero peculium ordinarij sit cōuersum respec tu ordinarij: habet hanc naturam respectu do mini naturam actionis de peculio. h. d.

¶ Anuis. C Actio de in rem verso competit ei q principaliter contrahit vt in rem domi ni vertatur. hoc dicit.

¶ Filius. C Si filius emit rem sibi necessari am: z extunc ipsam rem pater in ipsius filij funus conuertit: in rem eius uersa videtur.

Item in actione de peculio venit quod in re est versum. z sic post annuz hec actio est necessaria hoc dicit. primo ponit duo dicta neratij vsqz ibi an quoniam. ibi paulus reprehendit neratium in primo dicto: ostendens ex die emptionis: nō ex die funeris videri in rem versum vsque ibi. fu nus enim. ibi iuricon. fm glo. ponit vnum di ctum per quod respondet tacite obiectioni: scilicet q in funerando non definit versuz. vel po ne casum in quo dictum neratij posset esse veruz secundum aliam lect. vsque ibi factus. ibi respō det notatis in secundo dicto dicens. hoc casu actionem de peculio posse habere locum: licet res defierit extare absque dolo. C Ultimo not. q omnes iste formule. scilicet de exercitoria z i stitoria de peculio z similia: sunt adiectiua non principalia nomina actionuz: vt hic in fine: que tamen adiectio est necessaria. zc.

¶ Alter pro filia. C S. si lia mutu um in alimenta conuertit. tenetur pa ter de in rem verso si onus alimentozum ad pa trem spectabat. hoc dicit istud principiū. z. l. pe multima.

¶ Seruus. C Promissio tutoris non tollit actionem de in rem verso contra pupillum. h. d.

C Sequitur Rubrica quod iussu. in qua nihil scribo: sed procedo ad librum sequentem.

C Ad velleyanum senatusconsultum. Rub. l. xvij